

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

«Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ»

ΚΙΤΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Α.Μ: 3375

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΜΑΥΡΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2011

Copyright © Κίτου Δέσποινα, 2011

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή της πτυχιακής μου εργασίας, κ. Μαυρίδη Πάυλο, για την πολύτιμη βοήθεια, τις πληροφορίες και τις χρήσιμες συμβουλές του κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας εργασίας. Επίσης, όλους τους αποφοίτους του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης που συνέβαλαν με την απαραίτητη συμμετοχή τους στο να ολοκληρωθεί το ερευνητικό μέρος της εργασίας. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον σύζυγο μου κ. Νικόλαο Πελεκάνο που ήταν συνέχεια δίπλα μου και με στήριξε σε κάθε μου βήμα.

Κίτου -Πελεκάνου Δέσποινα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αναφέρεται στην «Αποτελεσματικότητα του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων στην Αγορά Εργασίας», κατά τα τελευταία χρόνια. Στόχοι της παρούσας έρευνας είναι να αναδειχθεί πόσο καλά προετοιμασμένοι και πόσο εύκολα απορροφούνται οι απόφοιτοι του Τμήματος από την αγορά εργασίας, καθώς και ο βαθμός αποδοχής του Τμήματος από τους ίδιους τους αποφοίτους του.

Η εργασία βασίστηκε εξολοκλήρου σε πρωτογενή έρευνα που έγινε με τη μέθοδο τηλεφωνικής συνέντευξης σε δείγμα 120 αποφοίτων του Τμήματος των τελευταίων 5 ετών. Τα βασικά της συμπεράσματα μπορούν να συνοψισθούν ως εξής: διαπιστώνεται ένας ικανοποιητικός βαθμός αποδοχής του Τμήματος ανάμεσα στους σπουδαστές του, τόσο πριν την εισαγωγή όσο και κατά τη φοίτηση σε αυτό. Η φοίτηση κρίνεται κανονική δεδομένου ότι το ποσοστό των αποφοίτων που παίρνει πτυχίο μέσα στα 5 χρόνια είναι περίπου 50%. Τέλος, αναφέρεται ότι έξη στους δέκα αποφοίτους εργάζονται, ενώ περίπου το ίδιο ποσοστό δηλώνει ότι θα επέλεγε να σπουδάσει ξανά το ίδιο αντικείμενο, γεγονός που εγγυάται την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του Τμήματος.

SUMMARY

The present diploma thesis is about the “Efficiency of the Business Administration Department of TEI-Crete in the Labor Market”, in the last few years. The main objectives of the work is to examine whether the department’s graduates are well prepared for the labor market, how easily they can find employment, as well as the degree of appreciation they carry for their department.

This work was based solely on primary research, which occurred by applying the method of phone interview to a pool of 120 recent graduates. Its main conclusions can be summarized as follows: there is a satisfactory degree of appreciation of the department’s qualities among its graduates, which started before their enrollment to it and remained throughout their studies. The duration of studies is judged to be normal, considering that about 50% of its students graduate within 5 years. Finally, six out of ten graduates work, while about the same percentage declares that it would choose to study again the same subject, a fact that ensures a long lasting future for the department.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	3
Κεφάλαιο 1^ο: Παρουσίαση του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι Κρήτης	4
1.1 Τ.Ε.Ι Κρήτης – Ιστορικό και Αποστολή.....	4
1.2 Λίγα λόγια για το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	5
1.3 Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων.....	5
1.3.1 Οικονομικά Λογιστικά Μαθήματα.....	6
1.3.2 Κύκλος Μαθηματικών μαθημάτων.....	7
1.3.3 Μαθήματα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.....	7
1.3.4 Μαθήματα Στοιχείων Δικαίου.....	8
1.3.5 Μαθήματα Οργάνωσης και Διοίκησης.....	8
1.4 Επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων.....	10
Κεφάλαιο 2^ο: Ερευνητικό μέρος της εργασίας	11
2.1 Μεθοδολογία Έρευνας.....	11
2.2 Αποτελέσματα Έρευνας.....	11
2.2.1 Γενικά Στοιχεία Δείγματος.....	11
2.2.2 Στοιχεία σπουδών των αποφοίτων.....	13
2.2.3 Πρόσθετα προσόντα των αποφοίτων.....	17
2.2.4 Η σημερινή κατάσταση απασχόλησης των αποφοίτων.....	19
2.2.5 Περί Εργαζομένων	22
2.2.6 Σχετικά με τις σπουδές.....	25

Κεφάλαιο 3^ο: Περαιτέρω σχολιασμός και συσχετίσεις αποτελεσμάτων	29
3.1 Συσχετίσεις αποτελεσμάτων έρευνας	29
Κεφάλαιο 4^ο: Συμπεράσματα της Έρευνας	33
Βιβλιογραφία	35
Παραρτήματα	36
Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο Πτυχιακής.....	36
Παράρτημα Β: ΦΕΚ ίδρυσης των ΤΕΙ.....	40
Παράρτημα Γ: ΦΕΚ Διάρθρωση Ανώτατης Εκπαίδευσης.....	42
Παράρτημα Δ: ΦΕΚ Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών	43

Εισαγωγή

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η εξέταση της «Αποτελεσματικότητας στην Αγορά Εργασίας» του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι) Κρήτης κατά τα τελευταία χρόνια. Τα συμπεράσματα της εργασίας αυτής βασίστηκαν εξολοκλήρου στην πρωτογενή έρευνα που έγινε με ερωτηματολόγιο σε δείγμα 120 αποφοίτων των τελευταίων 5 ετών, κατά το διάστημα Ιουλίου-Αυγούστου 2011.

Η εργασία αυτή κρίνεται απόλυτα επίκαιρη στην παρούσα συγκυρία δεδομένων των ραγδαίων εξελίξεων και της επιχειρούμενης αναδιαμόρφωσης στον χώρο της Παιδείας, με τον νέο νόμο Πλαίσιο, τις αξιολογήσεις και ενδεχόμενες συγχωνεύσεις Ιδρυμάτων, Σχολών, και Τμημάτων, και τον σημαντικό περιορισμό της κρατικής επιχορήγησης λόγω οικονομικής κρίσης.

Στόχοι της παρούσας εργασίας είναι να αναδειχθεί πόσο καλά προετοιμασμένοι είναι οι απόφοιτοι του Τμήματος όταν αντιμετωπίζουν για πρώτη φορά την αγορά εργασίας, τον βαθμό αποδοχής του Τμήματος από τους ίδιους τους αποφοίτους του, και πόσο εύκολα αυτοί απορροφούνται από την αγορά εργασίας. Με δύο λόγια, σε ποιο βαθμό πληροί το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων τους στόχους του.

Πηγή: <http://www.google.gr>

Κεφάλαιο 1^ο: Παρουσίαση του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι Κρήτης

1.1 Τ.Ε.Ι Κρήτης – Ιστορικό και Αποστολή

Το Τ.Ε.Ι Κρήτης ιδρύθηκε το 1983 (ΦΕΚ 173/24-11-1983) με έδρα το Ηράκλειο και με σκοπό να παρέχει στους φοιτητές του «θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση επαρκή για την εφαρμογή στο επάγγελμα επιστημονικών, τεχνολογικών, ή άλλων γνώσεων και δεξιοτήτων». Η δομή και ο τρόπος λειτουργίας τους εξειδικεύθηκαν και επικαιροποιήθηκαν στα ακόλουθα νομοθετήματα, ΦΕΚ 114/11-6-2001 και ΦΕΚ 195/6-8-2011, η πρώτη σελίδα των οποίων επισυνάπτεται στα παραρτήματα.

Επιπλέον, η φοίτηση στο Τ.Ε.Ι προετοιμάζει τους φοιτητές έτσι ώστε να αποτελέσουν ειδικευμένα και υπεύθυνα μέλη της κοινωνίας, ικανών να συνεισφέρουν στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Στα πλαίσια της αποστολής τους τα Τ.Ε.Ι συνεργάζονται μεταξύ τους ή με άλλα τεχνολογικά/εκπαιδευτικά ιδρύματα ή υπηρεσίες ή φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού για την επίτευξη των στόχων τους, συμβάλλουν στον επαγγελματικό προσανατολισμό, τόσο των σπουδαστών τους όσο και των νέων γενικότερα, και διατηρούν αμφίδρομη σχέση με τις αντίστοιχες παραγωγικές μονάδες και τους οργανωμένους κλάδους της οικονομίας της περιφέρειάς τους. Επιπλέον, παίρνουν μέρος σε ερευνητικά προγράμματα πάνω σε θέματα εφαρμογής της τεχνολογίας. Τέλος, ενημερώνουν την κοινή γνώμη για την πραγματοποίηση των στόχων τους.

Μετά την ίδρυση του, το Τ.Ε.Ι Κρήτης έχει επεκταθεί σε μεγάλο βαθμό περιλαμβάνοντας τις εξής τέσσερις Σχολές: 1) Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών (με παραρτήματα στα Χανιά και το Ρέθυμνο), 2) Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας (με παραρτήματα στον Άγιο Νικόλαο και την Ιεράπετρα), 3) Σχολή Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας, και 4) Σχολή Τεχνολογίας & Γεωπονίας.

Οι παραπάνω Σχολές υποστηρίζονται από τα τμήματα Γενικών Θετικών Επιστημών και το Κέντρο Ξένων Γλωσσών & Φυσικής Αγωγής. Ο κύκλος σπουδών ολοκληρώνεται σε 4 χρόνια και περιλαμβάνει διαλέξεις και μαθήματα, θεωρητικά και εργαστηριακά. Επιπλέον, οι φοιτητές υποχρεούνται πριν την αποφοίτησή τους να ολοκληρώσουν την πρακτική και την πτυχιακή τους εργασία. Με μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό 200 περίπου μέλη και 10.000 περίπου φοιτητές, το Τ.Ε.Ι Κρήτης είναι μια ολοκληρωμένη ακαδημαϊκή κοινότητα, με καλά εξοπλισμένα αμφιθέατρα, αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, κεντρική δανειστική βιβλιοθήκη, εστίες, αθλητικές εγκαταστάσεις και ιατρείο (www.teicrete.gr, 20/8/2011).

1.2 Λίγα λόγια για το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων είναι ένα από τα έξη τμήματα της Σχολής Διοίκησης & Οικονομίας και έχει ως αποστολή την ανάδειξη ικανών στελεχών διοίκησης που θα μπορούν να ανταποκριθούν με επιτυχία στις σύγχρονες απαιτήσεις οργανισμών και επιχειρήσεων.

Στο πλαίσιο του γενικότερου αυτού στόχου, το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος προσφέρει στους σπουδαστές του την θεωρητική και πρακτική κατάρτιση που απαιτείται για τα Στελέχη Διοίκησης των Σύγχρονων Επιχειρήσεων & Οργανισμών, διευρύνει τους

επαγγελματικούς τους προσανατολισμούς και τους εξοικειώνει με τη ζωή και τη δράση των επιχειρήσεων. Ως προς το τελευταίο, βασικό εργαλείο αποτελεί η υποχρεωτική εξάμηνη πρακτική άσκηση των σπουδαστών, η οποία γίνεται σε θέσεις του Δημόσιου και του Ιδιωτικού τομέα (π.χ. Αγροτική Τράπεζα, Συνεταιριστικές Τράπεζες, Επιμελητήριο Ηρακλείου, και ιδιωτικές επιχειρήσεις).

Το Τμήμα, παρακολουθώντας τις εξελίξεις στην οικονομία και τεχνολογία, και διατηρώντας την αναγκαία ευελιξία, προσαρμόζει ανάλογα το Πρόγραμμα Σπουδών του, ώστε να προετοιμάζει ικανά διοικητικά στελέχη με όλη την απαιτούμενη σύγχρονη κατάρτιση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών του, ο απόφοιτος του Τμήματος ανακηρύσσεται αυτόματα «Πτυχιούχος Διοίκησης Επιχειρήσεων». Διαθέτει δε όλες τις απαραίτητες επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις ώστε να μπορεί να δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά σε όλα τα πεδία του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, είτε ως στέλεχος επιχειρήσεων, οργανισμών και υπηρεσιών του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, είτε ως αυτοαπασχολούμενος (www.sdo.teicrete.gr, 20/8/2011).

1.3 Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων

Το τετραετές πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων περιλαμβάνει, πέραν της Διπλωματικής εργασίας και της Πρακτικής Άσκησης, έναν αριθμό 39 θεωρητικών και εργαστηριακών μαθημάτων, εκ των οποίων 35 είναι Υποχρεωτικά και 4 Επιλογής.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε πέντε κύκλους μαθημάτων: τα Οικονομικά-Λογιστικά, Μαθηματικά, Υπολογιστών, Στοιχείων Δικαίου, και μαθήματα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων, όπως φαίνονται αναλυτικά στους Πίνακες που ακολουθούν.

1.3.1 Οικονομικά-Λογιστικά Μαθήματα

Στον κύκλο *Οικονομικών-Λογιστικών* μαθημάτων οι σπουδαστές μαθαίνουν τους βασικούς οικονομικούς νόμους και μηχανισμούς οι οποίοι διέπουν το κυρίαρχο οικονομικό σύστημα και εξοικειώνονται με τα προβλήματα τα οποία προκύπτουν από τη λειτουργία του καθώς και τους τρόπους αντιμετώπισής τους. Επίσης μαθαίνουν να χειρίζονται βασικά εννοιολογικά, μεθοδολογικά και τεχνικά εργαλεία της *μικροοικονομικής* και *μακροοικονομικής* ανάλυσης.

Διδάσκονται τις αρχές και τα χαρακτηριστικά των ελληνικών, διεθνών και αναδυόμενων *αγορών χρήματος και κεφαλαίου*, παρακολουθούν την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών και της πληροφορικής στον επιμερισμό και την διαφοροποίηση των επενδύσεων, και αναλύουν τις αναδυόμενες αγορές, τα δεδομένα, τις προοπτικές και τις υπάρχουσες ευκαιρίες. Επίσης κατανοούν τις βαθύτερες διεργασίες οι οποίες σημειώνονται στους κόλπους της παγκόσμιας οικονομίας καθώς και τις αιτίες και μηχανισμούς ανάπτυξης των *διεθνών οικονομικών σχέσεων*.

Επιπλέον οι σπουδαστές εξοικειώνονται με τις έννοιες και αρχές της *Γενικής Λογιστικής*, κατανοούν τη λειτουργία των λογαριασμών ενεργητικού, παθητικού, εσόδων, εξόδων και αποτελεσμάτων, και συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις με βάση το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Γ.Λ.Σ.) και τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.). Σε ξεχωριστό μάθημα, καταρτίζονται σε θέματα *λογιστικής κόστους* και κοστολόγησης που είναι πολύ σημαντικά για τον προγραμματισμό δράσης των επιχειρήσεων.

Πίνακας 1.1: Οικονομικά – Λογιστικά μαθήματα

Μικροοικονομική
Μακροοικονομική
Χρηματοοικονομική λογιστική I
Χρηματοοικονομική λογιστική II
Λογιστική Κόστους
Αγορές Χρήματος & Κεφαλαίου
Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

1.3.2 Κύκλος Μαθηματικών μαθημάτων

Στον Μαθηματικό κύκλο μαθημάτων οι σπουδαστές λαμβάνουν όλες τις απαιτούμενες γνώσεις *Γενικών Μαθηματικών* που θα τους επιτρέψουν την καλύτερη δυνατή ανάλυση, μελέτη και επίλυση οικονομικών προβλημάτων της επιχείρησης με τη χρησιμοποίηση μαθηματικής ανάλυσης και τη βοήθεια Η/Υ, ιδίως σε προβλήματα με συναρτήσεις πολλών μεταβλητών. Επιπλέον, διδάσκονται τη θεωρία και πρακτική των *Οικονομικών Μαθηματικών*, ώστε να μπορούν να τα εφαρμόσουν τόσο ως επαγγελματίες και εργαζόμενοι αλλά και ως απλοί πολίτες συναλλασσόμενοι με το Τραπεζικό σύστημα.

Ακόμη, παρέχονται βασικές γνώσεις *Στατιστικών μεθόδων* ως εργαλεία προγραμματισμού και λήψης ορθολογικών αποφάσεων στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς. Κατανόηση των εννοιών, των αρχών και των μεθόδων της *επιχειρησιακής έρευνας* καθώς και της συμβολής τους στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Τέλος, ένα άλλο βασικό κομμάτι των μαθηματικών μαθημάτων είναι και οι *Τεχνικές Ανάλυσης Διοικητικών Αποφάσεων*, και συγκεκριμένα οι μεθοδολογίες λήψης αποφάσεων, σε συνθήκες βεβαιότητας και αβεβαιότητας.

Πίνακας 1.2: Μαθηματικά μαθήματα

Γενικά μαθηματικά
Οικονομικά Μαθηματικά
Στατιστική Επιχειρήσεων
Επιχειρησιακή Έρευνα
Τεχνικές Ανάλυσης Διοικητικών Αποφάσεων

1.3.3 Μαθήματα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Στα μαθήματα *Ηλεκτρονικών Υπολογιστών* οι σπουδαστές κάνουν χρήση της τεχνολογίας της πληροφορικής και των επικοινωνιών ώστε να είναι σε θέση να επεξεργάζονται αποτελεσματικά κείμενα και στοιχεία στα πλαίσια των σπουδών και της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας. Συγκεκριμένα διδάσκονται τα ακόλουθα προγράμματα:

- Επεξεργασία Κειμένου με χρήση του MS Word
- Δημιουργία Παρουσιάσεων με χρήση του MS PowerPoint
- Επεξεργασία Δεδομένων με Χρήση του Microsoft Excel 2002
- Επεξεργασία Βάσεων Δεδομένων με χρήση του Microsoft Access 2002
- Έννοια των πληροφοριακών συστημάτων .
- Είδη πληροφοριακών συστημάτων και χρήστες.
- Συστήματα υποστήριξης αποφάσεων

Πίνακας 1.3: Μαθήματα Η/Υ

Επεξεργασία κείμενων και στοιχείων
Συστήματα Επεξεργασίας Δεδομένων
Συστήματα Πληροφοριών Διοίκησης

1.3.4 Μαθήματα Στοιχείων Δικαίου

Σε μια σειρά μαθημάτων *Στοιχείων Δικαίου* οι σπουδαστές του Τμήματος αποκτούν βασικές γνώσεις πάνω στην έννοια και στις αρχές του Δικαίου, καθώς και σε επί μέρους θέματα του Αστικού και του Ατομικού Εργατικού Δικαίου, του Συνταγματικού και Διοικητικού Δικαίου της χώρας, καθώς και του φορολογικού δικαίου και του κώδικα βιβλίων και στοιχείων.

Πίνακας 1.4: Μαθήματα Δικαίου

Στοιχεία ιδιωτικού δικαίου
Δημόσιο Δίκαιο
Εμπορικό Δίκαιο & Δίκαιο Ανταγωνισμού

1.3.5 Μαθήματα Οργάνωσης και Διοίκησης

Τέλος, ένας σημαντικός αριθμός μαθημάτων είναι αφιερωμένος σε θέματα αποκλειστικά *Οργάνωσης και Διοίκησης*. Σε αυτά, οι σπουδαστές μαθαίνουν μεταξύ άλλων, να εφαρμόζουν την οικονομική θεωρία και μεθοδολογία για να αναλύουν και επιλύουν προβλήματα διοίκησης οικονομικών μονάδων και λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων. Εισάγονται σε βασικές έννοιες της οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων, όπως είναι το management και ο ρόλος του στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, η βέλτιστη οργανωτική δομή των επιχειρήσεων, ο επιχειρησιακός και στρατηγικός προγραμματισμός, η εποπτεία και έλεγχος.

Επιπλέον, κατανοούνται οι διαδικασίες αποτελεσματικής χρήσης της δομής κάθε παραγωγικού συστήματος με βάση τις αρχές του management για την επίτευξη συγκεκριμένων και επιθυμητών στόχων. Ενημερώνονται για τα σύγχρονα συστήματα διοίκησης ολικής ποιότητας, όπως εφαρμογή προγραμμάτων βελτίωσης ποιότητας, διασφάλισης και πιστοποίησης ποιότητας κατά ISO9000, και βάσει άλλων προτύπων. Παρέχονται βασικές γνώσεις σχετικά με τις σύγχρονες μεθόδους και τεχνικές Μάρκετινγκ, καθώς και μία μακρο- και μικρο-θεώρηση του μάρκετινγκ στην οικονομία και την επιχείρηση.

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην Μεθοδολογία Έρευνας και το Σεμινάριο τελειοφοίτων, μαθήματα στα οποία οι σπουδαστές εντρυφούν στο σχεδιασμό, εκπόνηση και την παρουσίαση ερευνητικής εργασίας πάνω σε θέματα ειδικού ενδιαφέροντος. Επίσης, σε μία σειρά ειδικών μαθημάτων, τους παρέχονται οι απαραίτητες επιστημονικές γνώσεις για τη

διοίκηση του πολυπλοκότερου παράγοντα της επιχείρησης, που είναι το ανθρώπινο δυναμικό, καθώς και στοιχειώδεις γνώσεις κοινωνιολογίας, με εφαρμογή στον εργασιακό χώρο, και διοικητικής δεοντολογίας. Τέλος, διδάσκονται περί συλλογικών εργασιακών σχέσεων και συμβάσεων και εξοικειώνονται με σύγχρονες αρχές Δημοσίων Σχέσεων και άλλων επικοινωνιακών πολιτικών για τη δημιουργία σωστής και αποδεκτής εικόνας της επιχείρησης τόσο εντός όσο και εκτός της επιχείρησης (<http://www.sdo.teicrete.gr>, 20/8/2011).

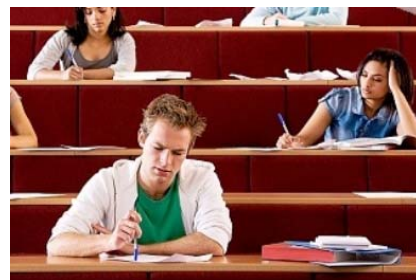
Πίνακας 1.5: Μαθήματα Οργάνωσης & Διοίκησης

Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων I
Οικονομική της Διοίκησης
Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων II
Προγραμματισμός Δράσης Επιχείρησης
Χρηματοδοτική Διοίκηση
Διοίκηση Ολικής Ποιότητας
Διοίκηση Marketing
Μεθοδολογία Έρευνας
Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων
Σεμινάριο Τελειοφοίτων
Διοικητική Δεοντολογία & Πρακτική
Εργασιακές Σχέσεις
Δημόσιες Σχέσεις
Κοινωνιολογία των Οργανώσεων
Επιχειρησιακές Επικοινωνίες
Διοίκηση Παραγωγικών Συστημάτων
Αγγλική Ορολογία

1.4 Επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων

Με την ολοκλήρωση των σπουδών του, ο απόφοιτος του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων διαθέτει όλες τις απαιτούμενες επιστημονικές γνώσεις και δεξιότητες ώστε να μπορεί να δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά σε όλα τα πεδία του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα τα οποία παραθέτουμε αμέσως μετά.

Σύμφωνα με το **Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 514** (Υπογραφή: Αθήνα, 4 Οκτωβρίου 1989), τα επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας (ΣΔΟ) των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.), ορίζονται ως εξής:

«Άρθρο 1 – Επαγγελματικά δικαιώματα

1. Οι πτυχιούχοι του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, με βάση τις εξειδικευμένες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις τους, ασχολούνται είτε σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες είτε αυτοδύναμα ως στελέχη επιχειρήσεων διαφόρων δραστηριοτήτων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.
2. Οι παραπάνω πτυχιούχοι έχουν τις παρακάτω αρμοδιότητες:
 - 2.1. Καθορισμό του επιχειρησιακού χώρου.
 - 2.2. Προγραμματισμό, οργάνωση, καθοδήγηση και έλεγχο των διοικητικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων.
 - 2.3. Ανάλυση προβλημάτων ανθρώπινης συμπεριφοράς στον επιχειρησιακό χώρο.
 - 2.4. Πρόταση συστημάτων αμοιβής εργασίας και συμμετοχής των εργαζομένων στη λειτουργία και το οικονομικό αποτέλεσμα της επιχείρησης σε συνδυασμό σε προβλήματα παραγωγικότητας.
 - 2.5. Πρόταση διαδικασιών στελέχωσης της επιχείρησης με ανθρώπινο δυναμικό.
 - 2.6. Ανάλυση παραγωγικών συστημάτων και διαδικασιών και γενικών θεμάτων διοίκησης παραγωγής.
 - 2.7. Ανάλυση προβλημάτων χρηματοδοτικής Διοίκησης της Επιχείρησης.
3. Οι πτυχιούχοι του τμήματος εξελίσσονται σε όλο το φάσμα της διοικητικής ιεραρχίας της σχετικής με τους τομείς της ειδικότητάς τους.
4. Οι πτυχιούχοι του τμήματος, απασχολούνται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν ως μέλη ερευνητικών ομάδων σε θέματα ειδικότητάς τους.
5. Οι πτυχιούχοι του τμήματος με την απόκτηση του πτυχίου τους ασκούν το επάγγελμα, στο πλαίσιο των παραπάνω επαγγελματικών δικαιωμάτων» (<http://www.sdo.teicrete.gr>, 20/8/2011).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ερευνητικό μέρος της εργασίας

2.1 Μεθοδολογία Έρευνας

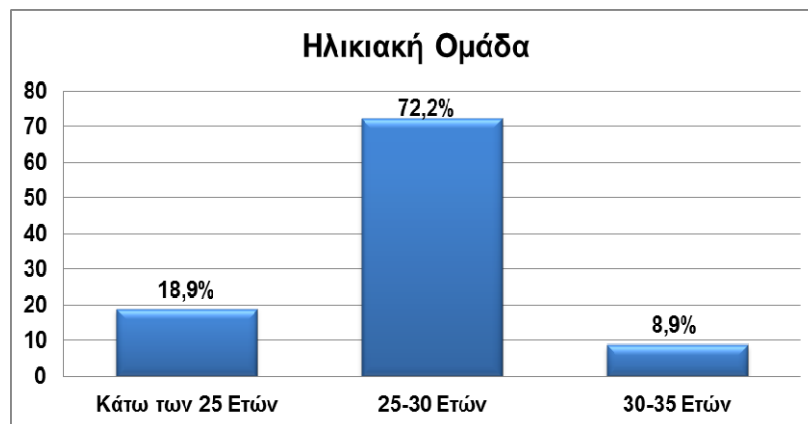
Το ερευνητικό μέρος της εργασίας έγινε πάνω σε δείγμα 120 αποφοίτων του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων επί συνόλου 300 αποφοίτων που απεφοίτησαν στο διάστημα 2005-2011. Η έρευνα διεξήχθη κατά τους μήνες Ιουλίου-Αυγούστου 2011, με τηλεφωνικές συνεντεύξεις κατά τις οποίες οι απόφοιτοι απάντησαν στο ερωτηματολόγιο που επισυνάπτεται στο Παράρτημα Α. Από το παραπάνω δείγμα, συμπληρώθηκαν συνολικά 90 ερωτηματολόγια. Από τους υπόλοιπους 30 αποφοίτους, οι 20 περίπου δεν ήθελαν να συμμετάσχουν, ενώ οι υπόλοιποι 10 δεν είχαν σωστά τηλεφωνικά στοιχεία.

Στη συνέχεια οι απαντήσεις στα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια κωδικοποιήθηκαν και καταμετρήθηκαν μία-μία, η δε καταμέτρηση τους επιβεβαιώθηκε με τη χρήση του κατάλληλου προγράμματος SPSS. Έπειτα με τη χρήση του λογισμικού Excel προέκυψαν τα αποτελέσματα σε μορφή γραφημάτων όπως παρουσιάζονται παρακάτω.

2.2 Αποτελέσματα Έρευνας

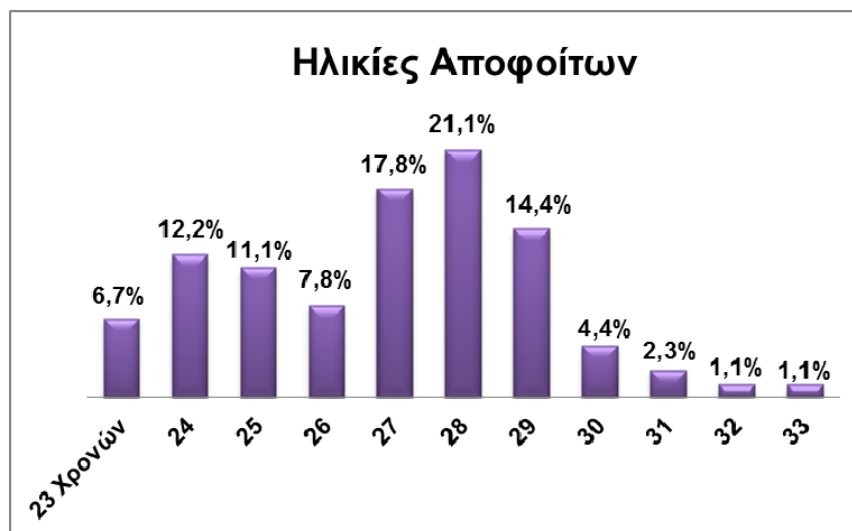
2.2.1 Γενικά Στοιχεία Δείγματος

Τα γενικά στοιχεία του δείγματός μας απεικονίζονται στα επόμενα τέσσερα γραφήματα. Η ηλικιακή κατανομή του δείγματος φαίνεται στις **Εικόνες 2.1α** και **2.1β**. Η μεγάλη πλειοψηφία του δείγματος ανήκει στην **ηλικιακή ομάδα 25-30 ετών**, ενώ περίπου το 20% αφορά ηλικίες κάτω των 25 ετών, και το 10% σε ηλικίες πάνω των 30 ετών.

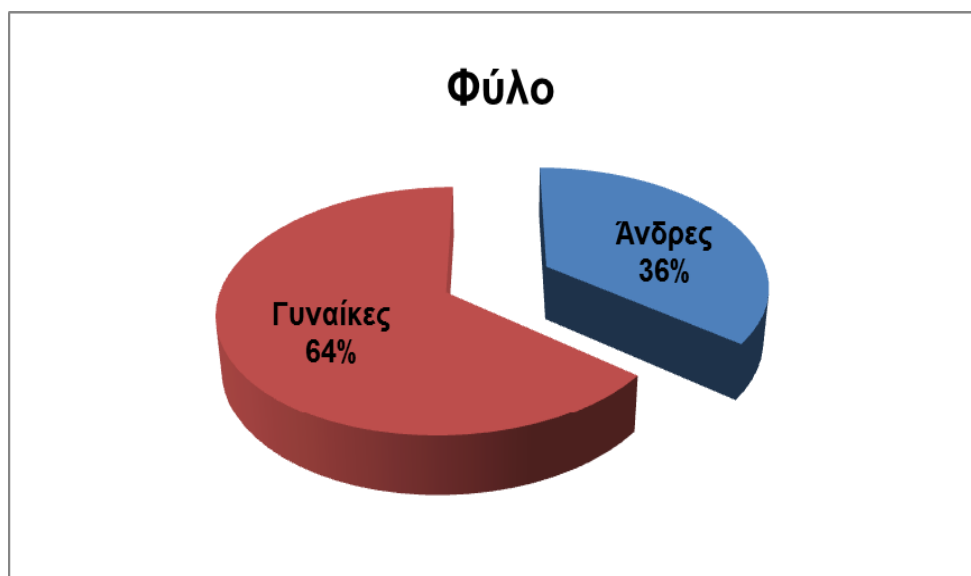
Εικόνα 2.1α: Ποσοστά ηλικιακών ομάδων του δείγματος

Τα παραπάνω ποσοστά αναλύονται λεπτομερέστερα ανά έτος ηλικίας στην Εικόνα 2.1β, όπου διακρίνονται δύο μέγιστα στις ηλικίες 24 και 28 ετών.

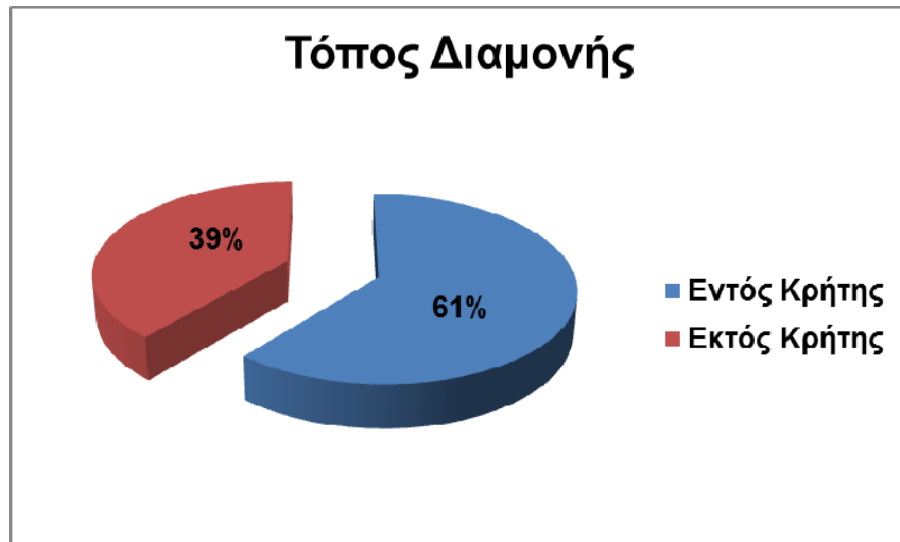
Εικόνα 2.1β: Κατανομή ηλικιών του δείγματος

Η έρευνα έδειξε ότι το δείγμα μας αποτελείται **κυρίως από γυναίκες** σε ποσοστό 64%, όπως φαίνεται στην **Εικόνα 2.2**, αποτέλεσμα το οποίο έρχεται σε πλήρη αναλογία με τα αντίστοιχα ποσοστά φοίτησης στο Τμήμα, όπου εμφανώς υπερτερούν σε αριθμό οι γυναίκες.

Εικόνα 2.2: Ποσοστά φύλων του δείγματος

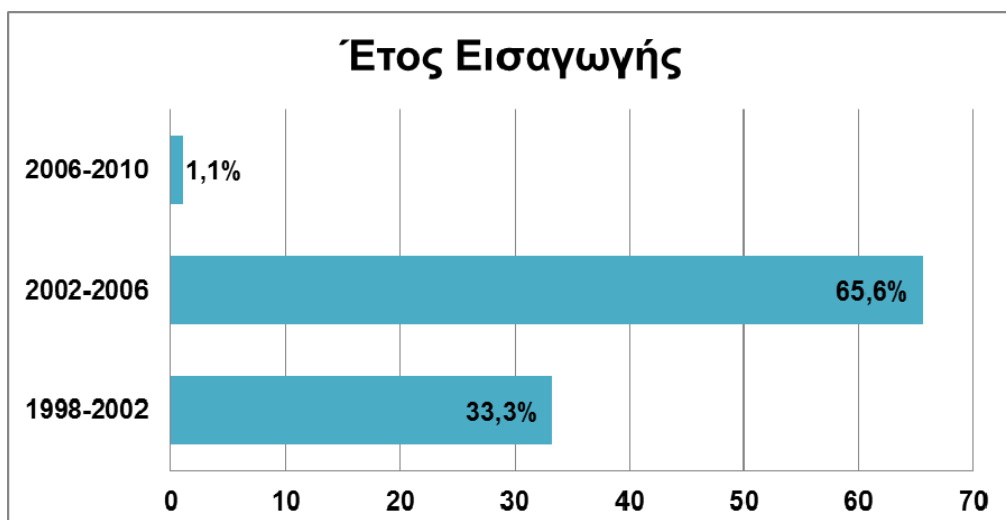
Επιπλέον, στην **Εικόνα 2.3** φαίνεται ότι πάνω από το 60% του δείγματος αφορά σε αποφοίτους που κατοικούν **εντός Κρήτης**.

Εικόνα 2.3: Ποσοστά τόπου διαμονής των ερωτηθέντων

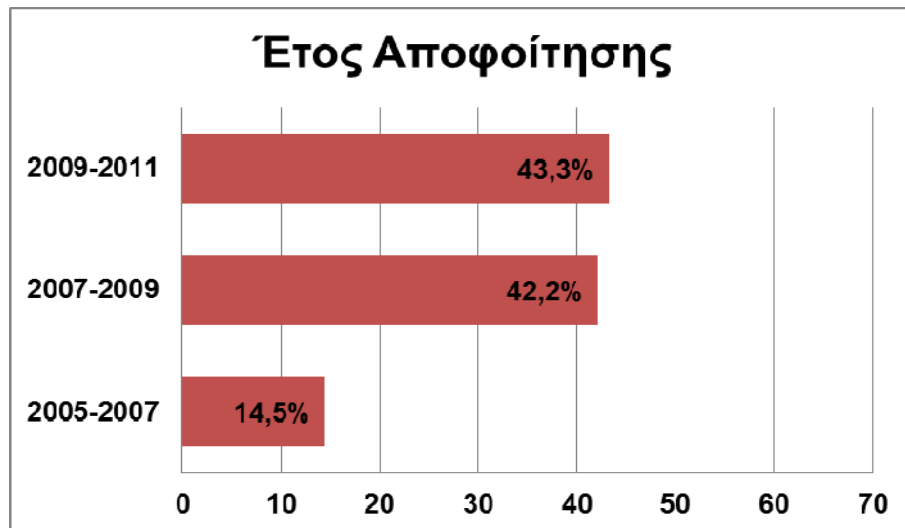
2.2.2 Στοιχεία σπουδών των αποφοίτων

Από την **Εικόνα 2.4** φαίνεται ότι το 65,6% των αποφοίτων του δείγματος εισήχθη στο ΑΤΕΙ κατά το **διάστημα 2002-2006**, το 33,3% το 1998-2000, ενώ ένα ελάχιστο ποσοστό το διάστημα 2006-2010.

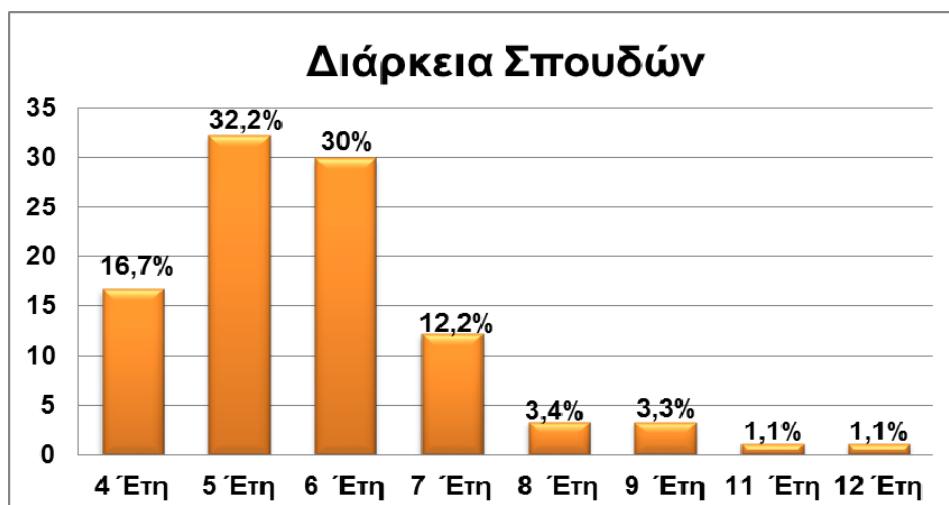
Εικόνα 2.4: Κατανομή ετών εισαγωγής των αποφοίτων

Όσον αφορά τα έτη αποφοίτησης (βλ. **Εικόνα 2.5**), το 43,3% του δείγματος αποφοίτησε μέσα στην τελευταία διετία (2009-2011), και επομένως υφίσταται πλήρως όλες τις συνέπειες της τρέχουσας οικονομικής και δημοσιονομικής κρίσης στην Ελλάδα, ενώ ένα περίπου ίσο ποσοστό (42,2%) αποφοίτησε στο αμέσως προηγούμενο διάστημα 2007-2009. Τέλος, ένα μικρό αλλά αξιόλογο ποσοστό του 14,5% μετράει από την αποφοίτηση του περίπου 5 χρόνια.

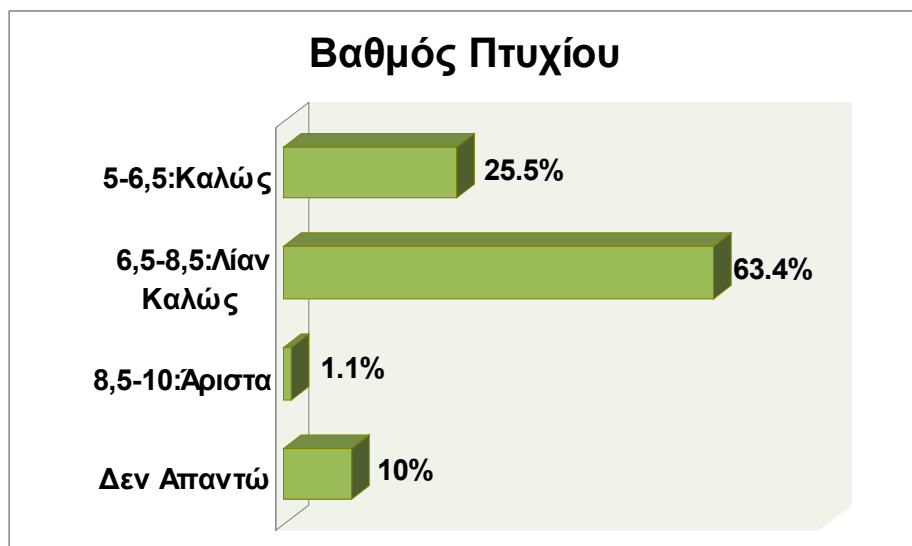
Εικόνα 2.5: Κατανομή ετών αποφοίτησης των αποφοίτων

Πιο ενδιαφέρουσα πληροφορία ακόμη περιέχεται στο γράφημα της **Εικόνας 2.6**, όπου παρουσιάζεται η κατανομή των ετών φοίτησης των αποφοίτων του τμήματος. Είναι αξιοσημείωτο ότι το ποσοστό των αποφοίτων που παίρνουν πτυχίο μέσα στα 5 χρόνια ανέρχεται σχεδόν στο 50%, ενώ το ποσοστό αυτών που παίρνουν πτυχίο στα 6 χρόνια είναι σχεδόν 8 στους 10. Ο στατιστικός μέσος όρος της διάρκειας φοίτησης που προκύπτει από το γράφημα είναι τα 5,75 χρόνια. Αυτά τα στοιχεία κρίνονται μάλλον ικανοποιητικά σε σχέση με άλλα ιδρύματα καθώς και την πραγματικότητα στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης στη χώρα μας.

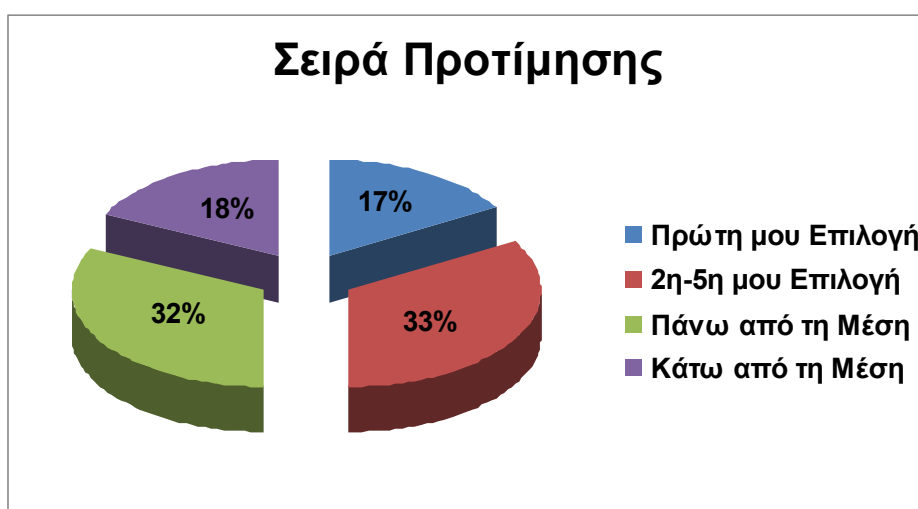
Εικόνα 2.6: Διάρκεια σπουδών των αποφοίτων

Η μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων παίρνει βαθμό πτυχίου από 6,5-8,5 (βλ. **Εικόνα 2.7**), ενώ ένα ποσοστό της τάξεως του 25,5% μεταξύ 5-6,5. Κάνοντας μία άλλη κατάτμηση της βαθμολογίας διαπιστώσαμε ότι περίπου ένα 80% αποφοιτά με μέσο όρο κάτω του 7. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι μεταξύ των ερωτηθέντων υπήρξε και μία περίπτωση με πτυχίο 8,8.

Εικόνα 2.7: Κατανομή βαθμών πτυχίου των αποφοίτων

Ένα άλλο βασικό ποιοτικό χαρακτηριστικό του δείγματος, το οποίο επηρεάζει εμμέσως πλην σαφώς και την αποτελεσματικότητα της όλης εκπαιδευτικής διαδικασίας του τμήματος, είναι η σειρά προτίμησης κατά την εισαγωγή στο τμήμα. Αυτό αναλύεται στο παρακάτω γράφημα (**Εικόνα 2.8**), από το οποίο διαφαίνεται ότι σχεδόν ένα 50% του δείγματος είχε δηλώσει το τμήμα μέσα στις 5 πρώτες του επιλογές, γεγονός που αντανακλά ένα ικανοποιητικό βαθμό αποδοχής του τμήματος ανάμεσα στους υποψηφίους, τις οικογένειες τους, και την Ελληνική κοινωνία γενικότερα.

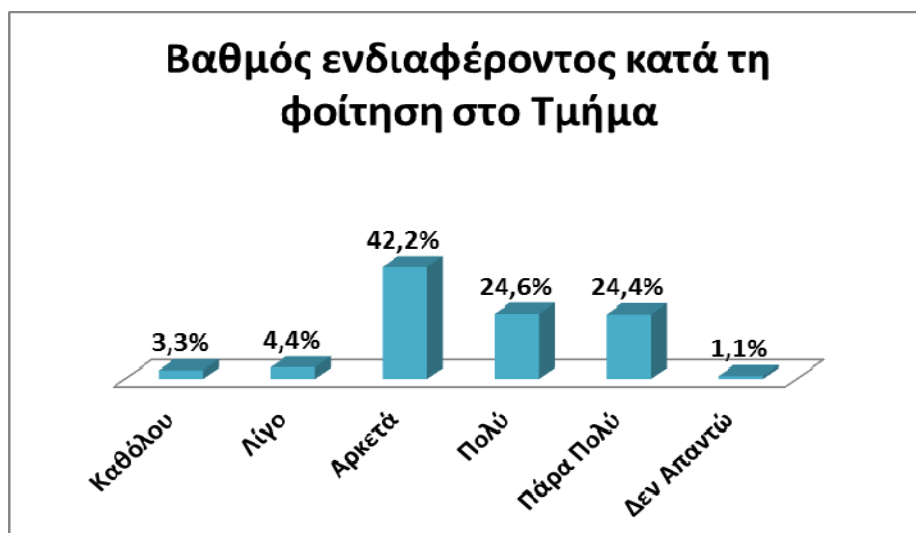

Εικόνα 2.8: Σειρά προτίμησης των αποφοίτων κατά την εισαγωγή στο Τμήμα

Σε άριστη συμφωνία με το παραπάνω συμπέρασμα, έρχονται και τα δύο αμέσως επόμενα γραφήματα. Στο μεν πρώτο (**Εικόνα 2.9**) αναλύονται οι απαντήσεις στο ερώτημα κατά πόσο ενδιέφερε το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών *κατά την εισαγωγή* στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, οι οποίες δείχνουν ότι σχεδόν το 50% των ερωτηθέντων θεωρούσε κατά την εισαγωγή στο τμήμα το γνωστικό αντικείμενο από «πολύ» έως «πάρα πολύ» ενδιαφέρον. Το ποσοστό αυτό διατηρείται αναλλοίωτο και στο δεύτερο γράφημα (**Εικόνα 2.10**), στο οποίο απαντάται το ερώτημα πόσο ενδιέφερε το γνωστικό αντικείμενο *κατά τη διάρκεια της φοίτησής*, όπου και πάλι σχεδόν 50% απαντούν ότι τους ενδιέφερε από «πολύ» έως «πάρα πολύ».

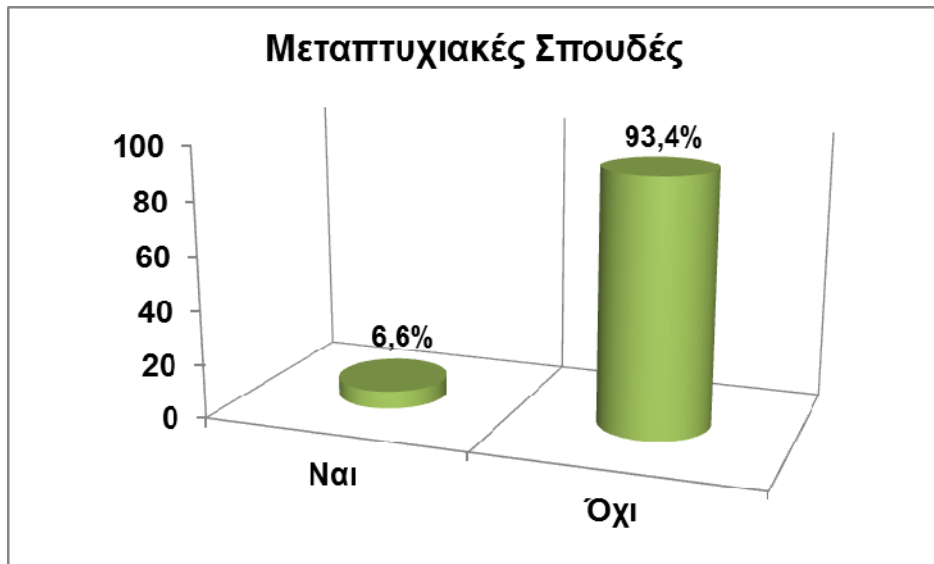
Εικόνα 2.9: Ποσοστά ενδιαφέροντος κατά την εισαγωγή στο Τμήμα

Εικόνα 2.10: Ποσοστά ενδιαφέροντος κατά την φοίτηση στο Τμήμα

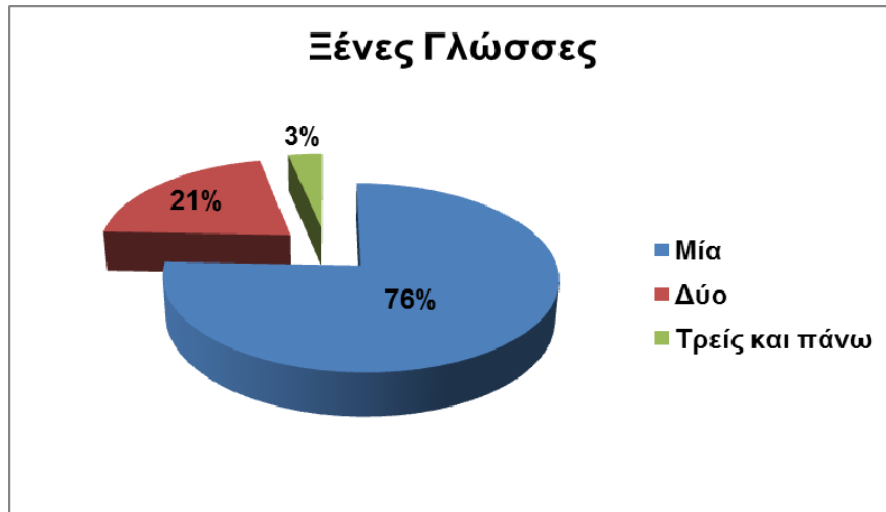
2.2.3 Πρόσθετα προσόντα των αποφοίτων

Στην ενότητα αυτή αναφερόμαστε σε πρόσθετα προσόντα των αποφοίτων του Τμήματος τα οποία επηρεάζουν με κάποιο τρόπο την δυνατότητα ένταξής τους στην αγορά εργασίας. Όπως φαίνεται στην **Εικόνα 2.11**, μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό των αποφοίτων (6 στους 90) έχει ακολουθήσει κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών (ΜΠΣ), όπως είναι για παράδειγμα στο Οικονομικό Τμήμα του Παν. Κρήτης, στο Οικονομικό της Νομικής του Δημοκρίτειου Παν. Θράκης, το ΜΠΣ «Επικοινωνίες, Δημόσιες Σχέσεις, και Διαφήμιση» της ΑΣΟΕΕ, και άλλα σχετικά με «Διαχείριση Ανθρωπίνων Πόρων» και «Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού». Σημειώνουμε βέβαια ότι από τις συνεντεύξεις φάνηκε ξεκάθαρα ότι τουλάχιστον ένα 20% των ερωτηθέντων θα ήθελε να ακολουθήσει μεταπτυχιακές σπουδές, αλλά λόγω οικονομικής δυσκολίας δεν κατόρθωσε να τις πραγματοποιήσει. Στην ερώτησή μας τι είδους μεταπτυχιακό θα ακολουθούσαν εάν είχαν την δυνατότητα, οι περισσότεροι απάντησαν ότι θα τους ενδιέφερε περαιτέρω κατάρτιση στα Οικονομικά, ενώ οι υπόλοιποι σε θέματα marketing, επικοινωνίας, ψυχολογίας του καταναλωτή κ.α.

Εικόνα 2.11: Ποσοστό μεταπτυχιακών σπουδών των αποφοίτων

Σημαντικό εφόδιο των αποφοίτων όσον αφορά την αγορά εργασίας αποτελεί και η γνώση μίας τουλάχιστον ξένης γλώσσας, όπως φαίνεται στην **Εικόνα 2.12**. Συγκεκριμένα, στην αντίστοιχη ερώτηση, 76 % δήλωσαν ότι γράφουν και ομιλούν τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα, 21% δύο ξένες γλώσσες, και το υπόλοιπο 3% τρεις και πάνω. Η συντριπτική πλειοψηφία (89 στους 90) έχει καλή γνώση των Αγγλικών, ενώ άλλες πρόσθετες γλώσσες ήταν τα Γερμανικά, Γαλλικά και Ιταλικά.

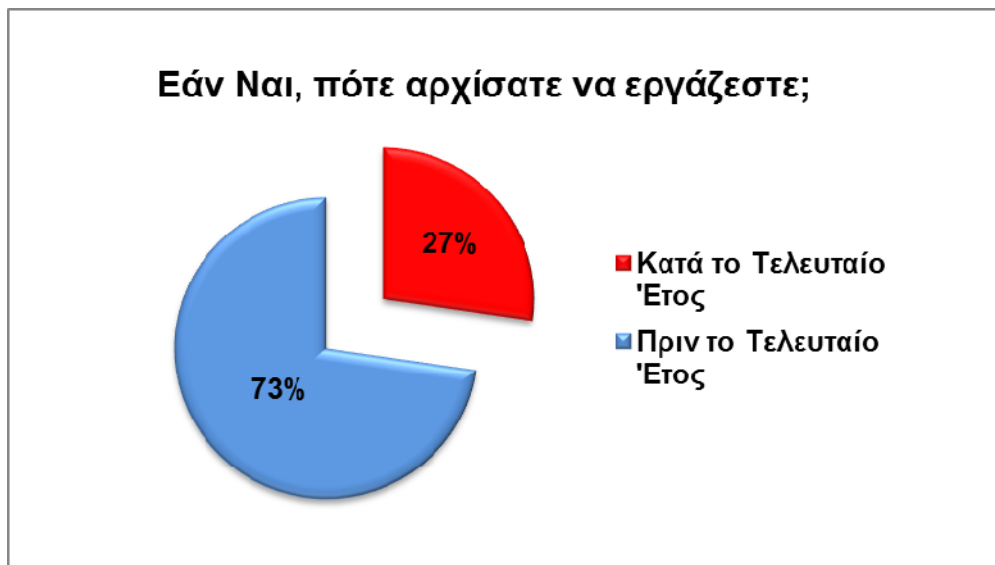

Εικόνα 2.12: Αριθμός ξένων γλωσσών που κατέχουν οι απόφοιτοι

Ένα άλλο στοιχείο στο οποίο επικεντρώθηκε η έρευνα μας ήταν το κατά πόσο οι απόφοιτοι του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων είχαν εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (εκτός πρακτικής άσκησης) σε αντικείμενο σχετικό με τις σπουδές τους. Τα αποτελέσματα φαίνονται ξεκάθαρα στο γράφημα της **Εικόνας 2.13**, όπου το 76% απάντησε «όχι», αλλά ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό της τάξης του 24% απάντησε «ναι». Μάλιστα, από αυτό το τελευταίο ποσοστό, δηλαδή αυτούς που είχαν εργασιακή εμπειρία κατά την διάρκεια των σπουδών, η μεγάλη τους πλειοψηφία (73%) εργάστηκε πριν το τελευταίο έτος σπουδών, ενώ το 27% κατά το τελευταίο έτος, όπως παρουσιάζεται στην **Εικόνα 2.14**.

Εικόνα 2.13: Ποσοστό αποφοίτων με εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των σπουδών

Εικόνα 2.14: Χρονική κατανομή εργασιακής εμπειρίας κατά τη διάρκεια των σπουδών

2.2.4 Η σημερινή κατάσταση απασχόλησης των αποφοίτων

Στην ενότητα αυτή αναφερόμαστε στην επαγγελματική κατάσταση των αποφοίτων του Τμήματος σήμερα. Όπως δείχνει στην **Εικόνα 2.15**, στην αντίστοιχη ερώτησή μας, το 62% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι είναι «Εργαζόμενοι», ενώ ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό του 36% δηλώνουν «Άνεργοι», παρά το ότι θα επιθυμούσαν να εργαστούν. Τέλος, ένα 2% δηλώνουν «Μη Ενεργός» λόγω στρατιωτικής θητείας.

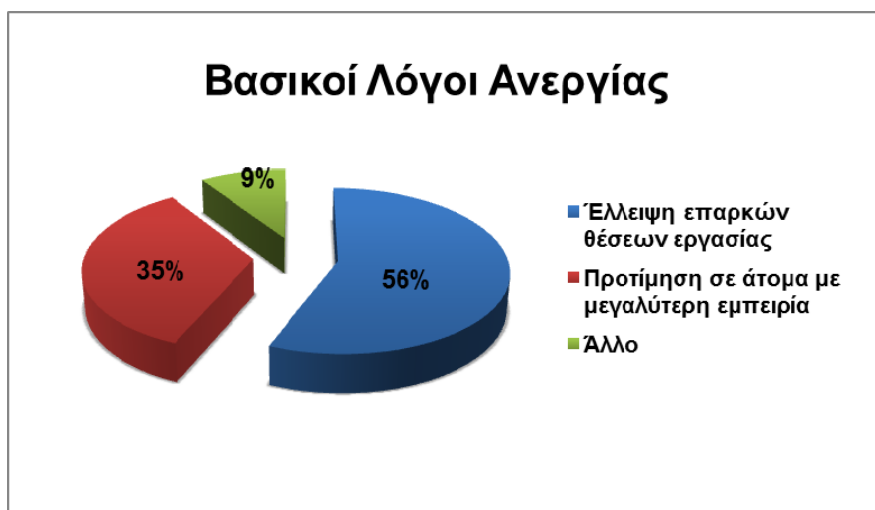
Εικόνα 2.15: Επαγγελματική κατάσταση των αποφοίτων σήμερα

Εστιάζοντας πρώτα την προσοχή στην κατηγορία των ανέργων, στο διάγραμμα της **Εικόνας 2.16** παρουσιάζουμε τη διάρκεια ανεργίας των αποφοίτων σήμερα. Από το διάγραμμα συνάγεται ότι ένα ποσοστό 25% παραμένουν άνεργοι από 0-6 μήνες, ένα άλλο ποσοστό 37% από 6-12 μήνες, ενώ το υπόλοιπο 38% μπορεί να χαρακτηριστεί ως «μακροχρόνια άνεργοι» καθώς παραμένουν εκτός εργασίας για πάνω από 12 μήνες.

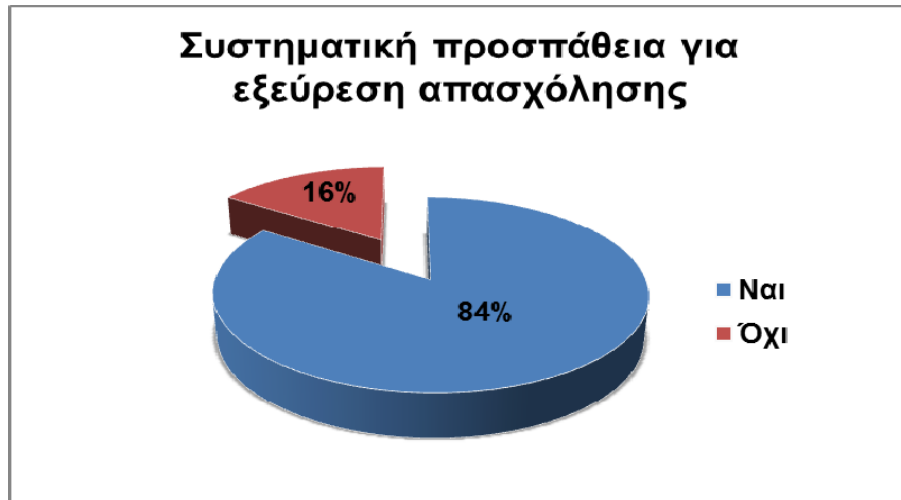
Εικόνα 2.16: Ποσοστά διάρκειας ανεργίας των αποφοίτων

Στην ερώτησή μας ποιος είναι ο βασικότερος λόγος της ανεργίας (βλ. **Εικόνα 2.17**), το μεγαλύτερο ποσοστό (56%) απάντησε ότι δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά τους, το 35% ότι οι εργοδότες προτιμούν άτομα με μεγαλύτερη εμπειρία, ενώ το υπόλοιπο 9% έδωσε άλλες απαντήσεις, όπως για παράδειγμα ότι δεν χρειάζεται να έχεις μόνο τα προσόντα, αλλά και κάποιο μέσον ή γνωστό ώστε να μπορέσεις να βρεις εργασία σήμερα.

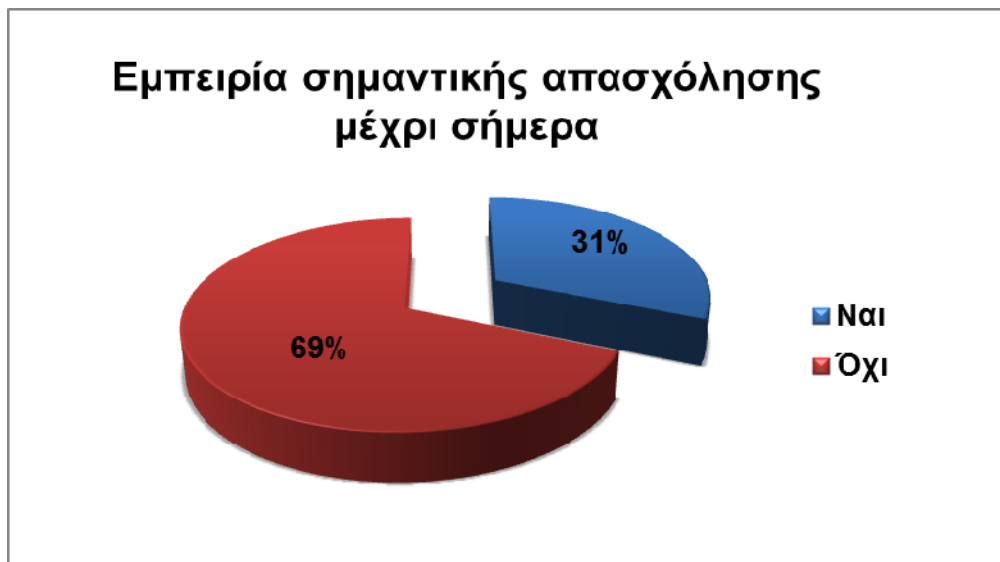
Εικόνα 2.17: Βασικοί λόγοι ανεργίας

Ένα άλλο ποιοτικό χαρακτηριστικό του συνόλου των ανέργων αποφοίτων του Τμήματος είναι το κατά πόσο έχουν κάνει συγκεκριμένες ενέργειες για να βρουν απασχόληση κατά τον τελευταίο μήνα. Όπως φαίνεται στην **Εικόνα 2.18**, το συντριπτικό ποσοστό του 84% απάντησε «ναι», ενώ μόλις 16% απάντησαν «όχι», γεγονός που αναδεικνύει τον υψηλό βαθμό εγρήγορσης των αποφοίτων στο θέμα της εργασίας αλλά και το μεγάλο πρόβλημα ανεργίας που αντιμετωπίζουν σήμερα οι νέοι στη χώρα μας.

Εικόνα 2.18: Προσπάθεια ανεύρεσης εργασίας

Τέλος, όπως δείχνει το γράφημα της **Εικόνας 2.19**, ένα μεγάλο ποσοστό (69%) του δείγματος ανέργων αποφοίτων του Τμήματος απάντησε ότι δεν είχε μέχρι σήμερα εμπειρία σημαντικής απασχόλησης ανάλογη των προσδοκιών του, γεγονός αρκετά ανησυχητικό σε συνδυασμό με τα υψηλά ποσοστά μακροχρόνιων ανέργων (βλ Εικόνα 2.16).

Εικόνα 2.19: Προηγούμενη εμπειρία σημαντικής απασχόλησης

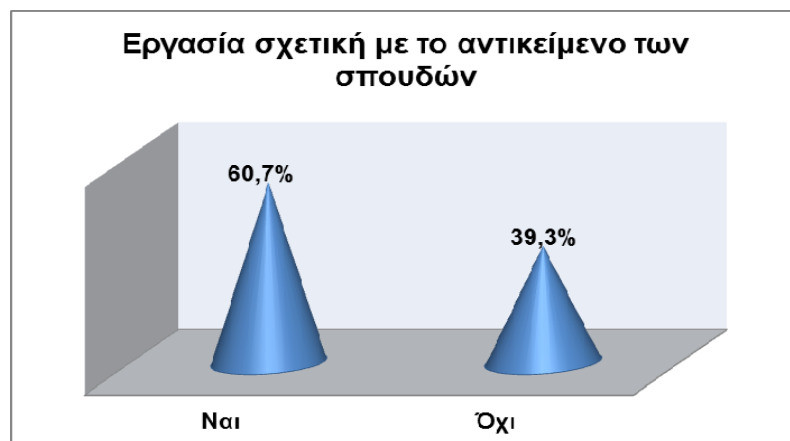
2.2.5 Περί Εργαζομένων

Στο κρίσιμο ερώτημα ποια είναι η νομική μορφή της επιχείρησης/οργανισμού όπου εργάζονται οι απόφοιτοι του Τμήματος, το μεγαλύτερο ποσοστό (53,6%) εμφανίζεται να εργάζεται σε Ανώνυμες ιδιωτικές εταιρίες, οι οποίες περιλαμβάνουν τράπεζες, λογιστικά γραφεία, εταιρίες εισαγωγής και εμπορίας κ.α. Ένα περίπου 15% εργάζεται σε Δημόσιες Υπηρεσίες και Επιχειρήσεις, όπως στο Δήμο Ηρακλείου μεταξύ των οποίων και ένας Αντιδήμαρχος, στα ΕΛΤΑ, Νοσοκομεία κ.α. Επιπλέον, το 21,4% εργάζεται σε οικογενειακή επιχείρηση, ενώ ένα άλλο μικρό ποσοστό του 9% έχει φτιάξει τη δική του επιχείρηση (βλ. **Εικόνα 2.20**).

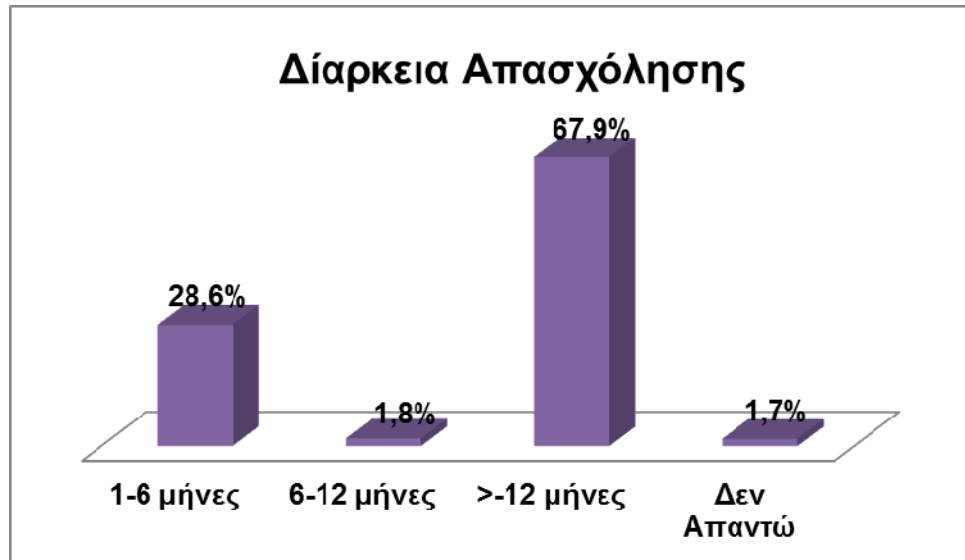
Εικόνα 2.20: Απασχόληση ανά τύπο επιχείρησης

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι περίπου το 60% από τους εργαζόμενους αποφοίτους απάντησε ότι η σημερινή τους εργασία είναι σχετική με το αντικείμενο σπουδών τους. Βεβαίως, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε και το σημαντικό ποσοστό του 40% το οποίο δηλώνει ότι η τωρινή του εργασία είναι άσχετη με το αντικείμενο το οποίο σπούδασε (βλ. **Εικόνα 2.21**).

Εικόνα 2.21: Απασχόληση σχετική με το αντικείμενο σπουδών

Ένα άλλο στοιχείο στο οποίο επικεντρώθηκε η παρούσα έρευνα ήταν η διάρκεια απασχόλησης των αποφοίτων του Τμήματος στη σημερινή τους εργασία. Τα αποτελέσματα φαίνονται ξεκάθαρα στο γράφημα της **Εικόνας 2.22**, και τα οποία κρίνονται πολύ ενθαρρυντικά αφού ένα ποσοστό της τάξης του 68% εργάζεται στην τρέχουσα απασχόληση πάνω από ένα χρόνο, περίπου το 29% από 1-6 μήνες και ένα ελάχιστο ποσοστό του 2% από 6-12 μήνες.

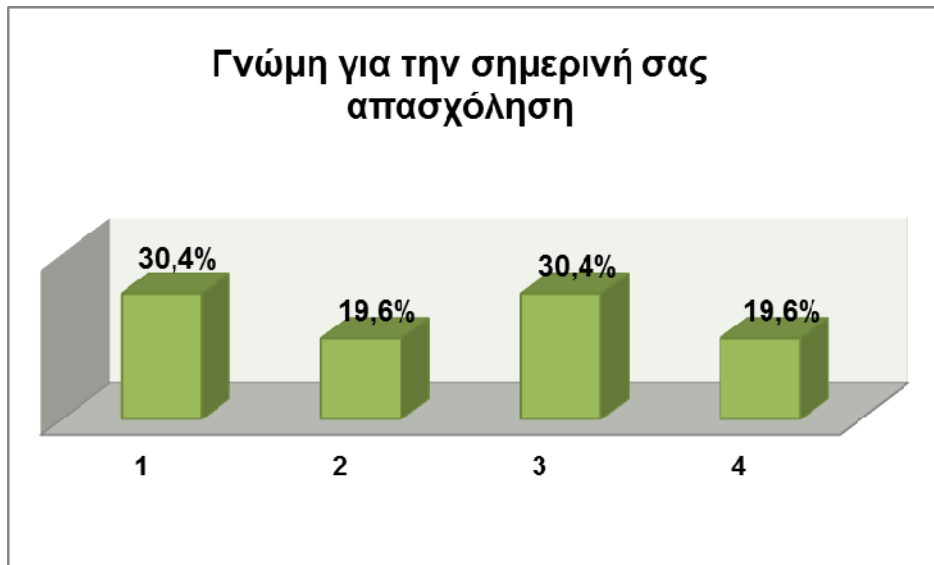

Εικόνα 2.22: Διάρκεια απασχόλησης των αποφοίτων

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα είναι πώς αξιολογούν οι ίδιοι οι εργαζόμενοι απόφοιτοι του Τμήματος την τρέχουσα απασχόλησή τους. Προς τούτο, ερωτήθηκαν ποιο από τα παρακάτω σχόλια τους αντιπροσωπεύει καλύτερα, και απάντησαν ως εξής:

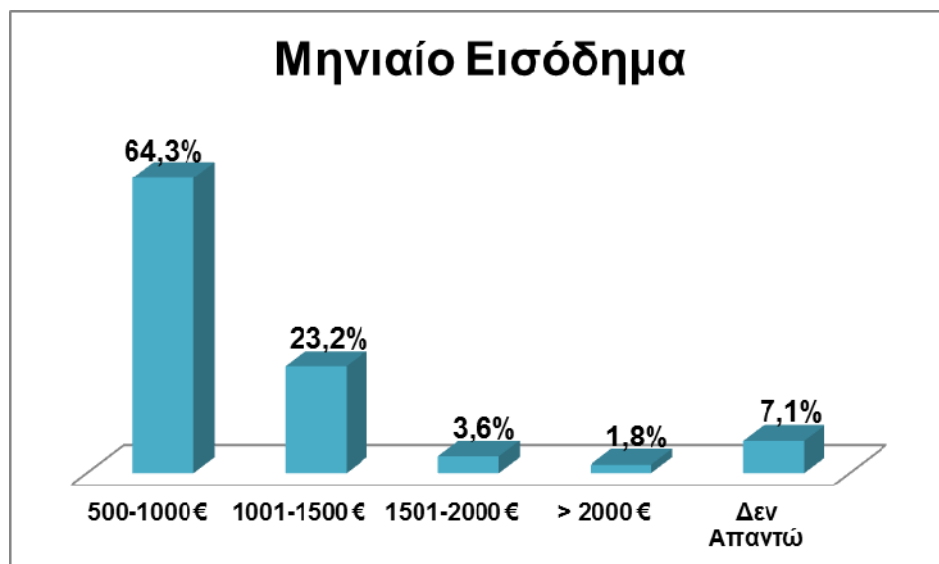
1. «Εργάζονται προσωρινά, προσδοκώντας κάτι καλύτερο». Απάντησε θετικά το **30,4%**.
2. «Θα παραμείνουν σε αυτήν την απασχόληση μόνο αν έχουν κάποια εξέλιξη ή κάποια καλύτερη αμοιβή», το **19,6%**.
3. «Σκοπεύουν να παραμείνουν για αρκετό καιρό ακόμη», το **30,4%**.
4. «Δεν ξέρω, δεν απαντώ», το **19,6%**.

Από τα παραπάνω αποτελέσματα, τα οποία αποδίδονται και σχηματικά στο γράφημα της **Εικόνας 2.23**, συνάγεται ότι μόλις ένα 30% του δείγματος μένει ικανοποιημένο με την τρέχουσα απασχόληση του, ενώ το υπόλοιπο 70% δείχνει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ότι η τωρινή του εργασία δεν τον αντιπροσωπεύει.

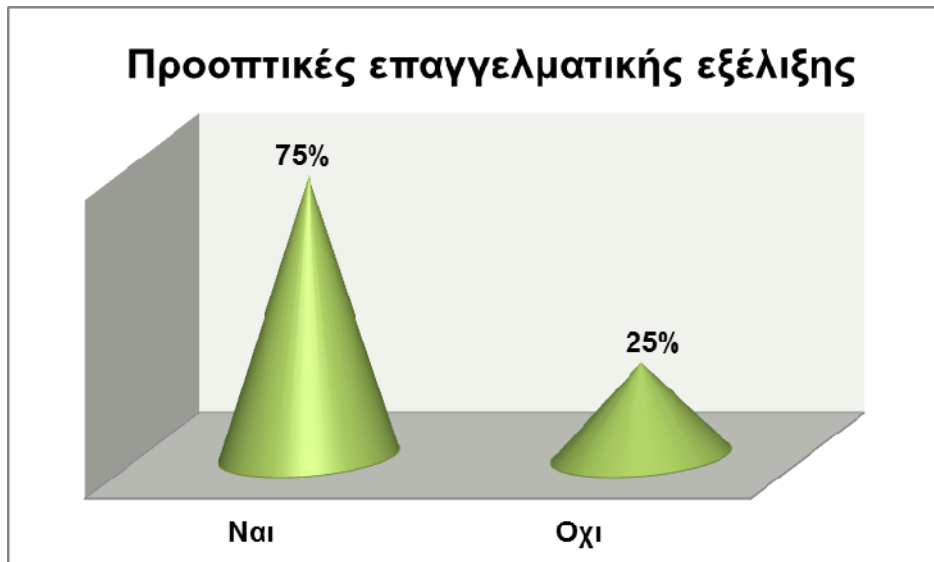
Εικόνα 2.23: Αξιολόγηση της σημερινής απασχόλησης

Η κατανομή του συνολικού καθαρού μηνιαίου εισοδήματος των εργαζομένων αποφοίτων του Τμήματος απεικονίζεται στην **Εικόνα 2.24**, από την οποία φαίνεται ξεκάθαρα ότι περίπου τα 2/3 των εργαζομένων έχουν μηνιαίο εισόδημα κάτω των 1000 €, ενώ περίπου το 1/4 αυτών αμείβεται μεταξύ των 1000-1500 €. Σημειώνουμε βέβαια ότι από τους τελευταίους, οι περισσότεροι εργάζονται σε οικογενειακές ή ατομικές επιχειρήσεις, όπως αυτό προέκυψε από τις συνεντεύξεις.

Εικόνα 2.24: Κατανομή καθαρού μηνιαίου εισοδήματος

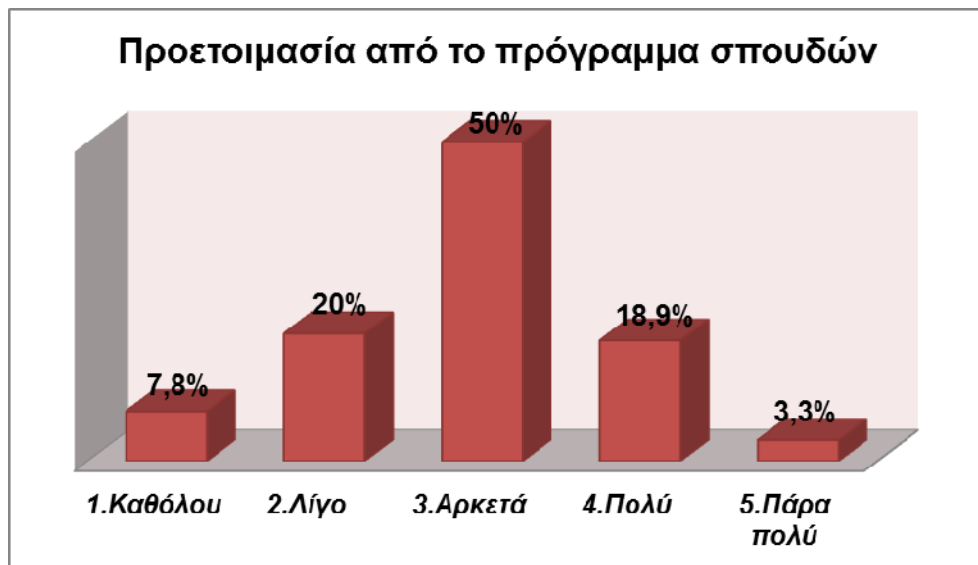
Τέλος, στο ερώτημα εάν υπάρχουν θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης και σταδιοδρομίας στη σημερινή τους εργασία, παραδόξως, ένα 75% των ερωτηθέντων (βλ. **Εικόνα 2.25**) φάνηκε αρκετά αισιόδοξο, απαντώντας ότι υπάρχουν θετικές προοπτικές, το οποίο επισημαίνουμε ότι δεν συμβαδίζει απόλυτα με το γράφημα και τα συμπεράσματα της Εικόνας 2.23.

Εικόνα 2.25: Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης

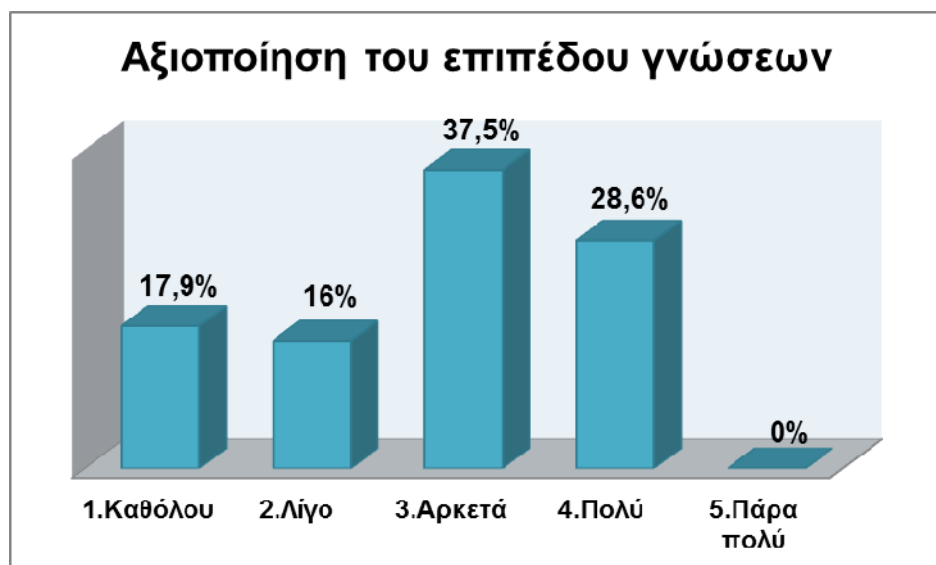
2.2.6 Σχετικά με τις σπουδές

Περνάμε τώρα στο τελευταίο μέρος του ερωτηματολογίου που αφορά την αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος από τους ίδιους τους αποφοίτους. Στο πρώτο ερώτημα εξετάζεται το πώς χαρακτηρίζουν οι απόφοιτοι τον βαθμό προετοιμασίας τους από το πρόγραμμα σπουδών ώστε να αντιμετωπίσουν για πρώτη φορά την αγορά εργασίας. Οι απαντήσεις δόθηκαν με τη βοήθεια κλίμακας από το 1 έως το 5 και συνοψίζονται στο γράφημα της **Εικόνας 2.26**, από όπου φαίνεται ότι η κατανομή τους είναι ιδιαίτερα συμμετρική και έχει ισχυρό μέγιστο στην απάντηση «αρκετά προετοιμασμένοι». Στην πράξη, η Εικόνα 2.26 μπορεί να επιτρέψει δύο εκ διαμέτρου αντίθετες «αναγνώσεις». Η πρώτη, η πιο αισιόδοξη, είναι ότι περίπου ένα 70% δηλώνει από «Αρκετά» έως «Πάρα πολύ προετοιμασμένοι». Η δεύτερη, η πιο επικριτική ανάγνωση, είναι ότι ένα περίπου 80% των ερωτηθέντων δηλώνει από «Καθόλου» έως «Αρκετά προετοιμασμένοι». Στην πραγματικότητα βέβαια οι απαντήσεις βρίσκονται κάπου στη μέση, υποδηλώνοντας ότι χωρίς να υπάρχει απαξίωση μεταξύ των αποφοίτων για το Τμήμα δεν υπάρχει και ενθουσιασμός.

Εικόνα 2.26: Βαθμός προετοιμασίας για την αγορά εργασίας

Στο διάγραμμα που ακολουθεί (**Εικόνα 2.27**) αναδεικνύεται με τη βοήθεια κλίμακας από το 1 μέχρι το 5, σε ποιο βαθμό αξιοποιεί η τωρινή απασχόληση των αποφοίτων το επίπεδο γνώσεων που απέκτησαν κατά τις προπτυχιακές τους σπουδές. Από το διάγραμμα συμπεραίνουμε ότι ένα ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό του 66% αναφέρει ότι οι επιχειρήσεις και οργανισμοί αξιοποιούν από «Αρκετά» έως «Πολύ» το επίπεδο γνώσεων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, γεγονός πολύ ενθαρρυντικό για το Τμήμα και τη Σχολή. Από την άλλη, παρατηρούμε βέβαια ότι ένα ποσοστό του 34% αναφέρει ότι η τωρινή τους απασχόληση αξιοποιεί από «Καθόλου» έως «Λίγο» τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει από το Τμήμα.

Εικόνα 2.27: Βαθμός αξιοποίησης γνώσεων των αποφοίτων

Δεδομένου ότι η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο εξοικείωσης των σπουδαστών του Τμήματος με την αγορά εργασίας, είναι σημαντικό να έχουμε την σχετική άποψη των αποφοίτων που έχουν ήδη αποκτήσει εργασιακή εμπειρία. Με αυτό υπόψιν, τέθηκε το ερώτημα ποιο από τα παρακάτω σχόλια τους αντιπροσωπεύει καλύτερα, και απάντησαν σε ποσοστά ως εξής:

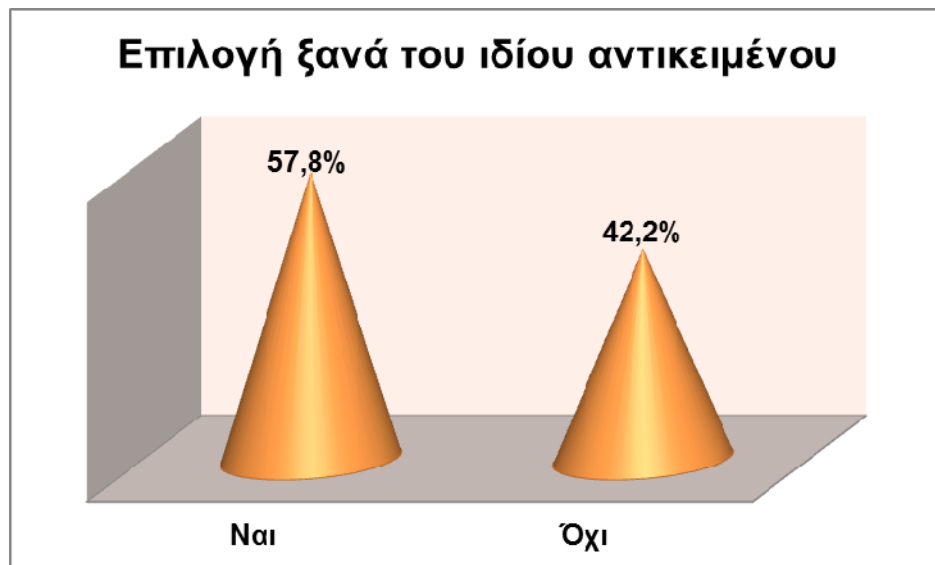
1. «Ήταν μία τυπική διαδικασία, χωρίς κανένα πρακτικό αντίκρισμα», το **3,4%**.
2. «Βοήθησε να καταλάβουν καλύτερα τον κόσμο της εργασίας, αλλά δεν προσέφερε κάτι παραπάνω στο αντικείμενο των σπουδών τους», το **34,4%**.
3. «Βοήθησε να καταλάβουν καλύτερα την πρακτική πλευρά του αντικειμένου των σπουδών, αλλά όχι όσο θα ήταν επιθυμητό», το **25,6%**.
4. «Ανταποκρίθηκε πλήρως στις προσδοκίες τους», το **23,3%**.
5. «Άλλο», το **13,3%**.

Από τα παραπάνω αποτελέσματα, τα οποία αποδίδονται και σχηματικά στο γράφημα της **Εικόνας 2.28**, είναι ξεκάθαρο ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία τα σχόλια των αποφοίτων για την εμπειρία που αποκόμισαν από την πρακτική άσκηση είναι από λίγο έως πολύ θετικά.

Εικόνα 2.28: Βαθμός ικανοποίησης των αποφοίτων από την πρακτική άσκηση

Τέλος, στο ερώτημα εάν με βάση τις μέχρι σήμερα εμπειρίες τους, οι απόφοιτοι του Τμήματος θα επέλεγαν να σπουδάσουν ξανά το ίδιο αντικείμενο ως προς τις επαγγελματικές του προοπτικές, με ευχαρίστηση διαπιστώνουμε στην **Εικόνα 2.29**, ότι ένα ποσοστό του 57,8% δηλώνει ότι θα επέλεγε να σπουδάσει ξανά το ίδιο αντικείμενο. Βεβαίως, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε και το αρκετά σημαντικό ποσοστό του 42,2%, το οποίο δηλώνει πως δεν θα το ξανά-επέλεγε.

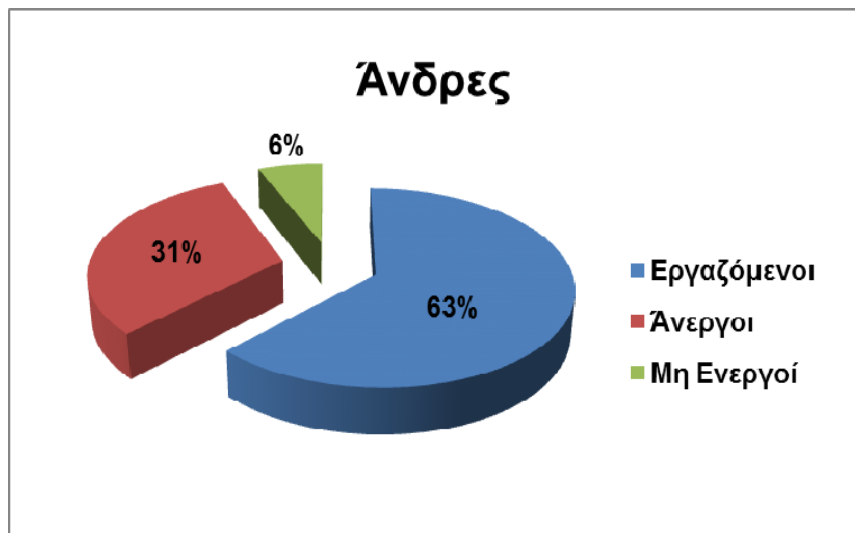
Εικόνα 2.29: «Ψήφος» εμπιστοσύνης στο Τμήμα

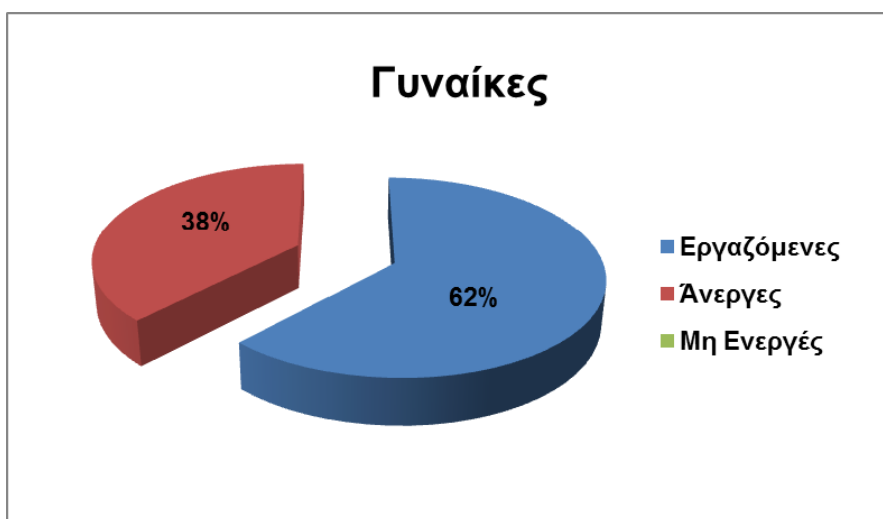
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Περαιτέρω σχολιασμός και συσχετίσεις αποτελεσμάτων

3.1 Συσχετίσεις αποτελεσμάτων έρευνας

Επιχειρούμε σε αυτό το κεφάλαιο να εξάγουμε μερικά πρόσθετα συμπεράσματα δημιουργώντας κάποιες συσχετίσεις των αποτελεσμάτων της έρευνας. Τέτοιες συσχετίσεις είναι δυνατόν να γίνουν σε πλειάδα συνδιασμών, η πλήρης ανάπτυξη των οποίων ξεπερνά κατά πολύ τα πλαίσια μιας πτυχιακής εργασίας. Εδώ απλώς επιχειρούμε να αναδείξουμε μερικά συμπεράσματα που προκύπτουν σε σχέση με το *φύλο*, τη *διάρκεια σπουδών*, και το *βαθμό πτυχίου*, συσχετίσεις που μας φάνηκαν από τις πιο ενδιαφέρουσες.

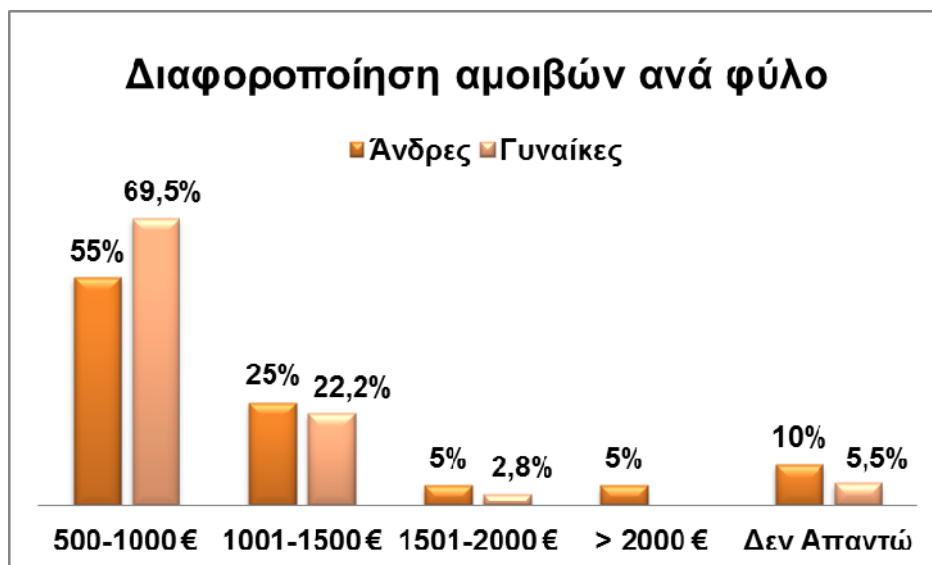
Στα δύο γραφήματα της **Εικόνας 3.1** παρουσιάζονται τα ποσοστά απασχόλησης των αποφοίτων ανά φύλο, από τα οποία είναι ξεκάθαρο ότι εάν συμπεριλάβει κανείς το ποσοστό των μη ενεργών ανδρών στο ποσοστό των ανέργων, τότε τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας φαίνονται να μην κάνουν «διακρίσεις» καθώς είναι σχεδόν πανομοιότυπα στα δυο φύλα.

Εικόνα 3.1: Ποσοστά απασχόλησης ανά φύλο

Από την άλλη, μία αισθητή διαφοροποίηση των αμοιβών των εργαζόμενων αποφοίτων αναλόγως του φύλου τους διακρίνεται στην **Εικόνα 3.2**, όπου διαπιστώνεται ότι η κατανομή αμοιβών των αποφοίτων γυναικών είναι ελαφρώς πλην σαφώς μετατοπισμένη προς τις χαμηλότερες αμοιβές.

Εικόνα 3.2: Κατανομή αμοιβών εργασίας ανά φύλο

Στην **Εικόνα 3.3** αναλύεται ανά φύλο το κατά πόσο η τρέχουσα εργασία είναι σχετική με το αντικείμενο σπουδών, όπου και πάλι διακρίνεται μία μικρή διαφοροποίηση μεταξύ ανδρών και γυναικών. Συγκεκριμένα, για 65% των ανδρών η τρέχουσα εργασία είναι σχετική με το γνωστικό αντικείμενο σπουδών, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις γυναίκες είναι αισθητά μικρότερο 58,3%. Για να διαφανεί κατά πόσο αυτή η τάση

οφείλεται σε κάποιους πραγματικούς λόγους θα πρέπει να διεξαχθούν περαιτέρω έρευνες με μεγαλύτερο δείγμα αποφοίτων και πιο εξειδικευμένο ερωτηματολόγιο.

Εικόνα 3.3: Ποσοστά σχετικής με το αντικείμενο σπουδών εργασίας ανά φύλο

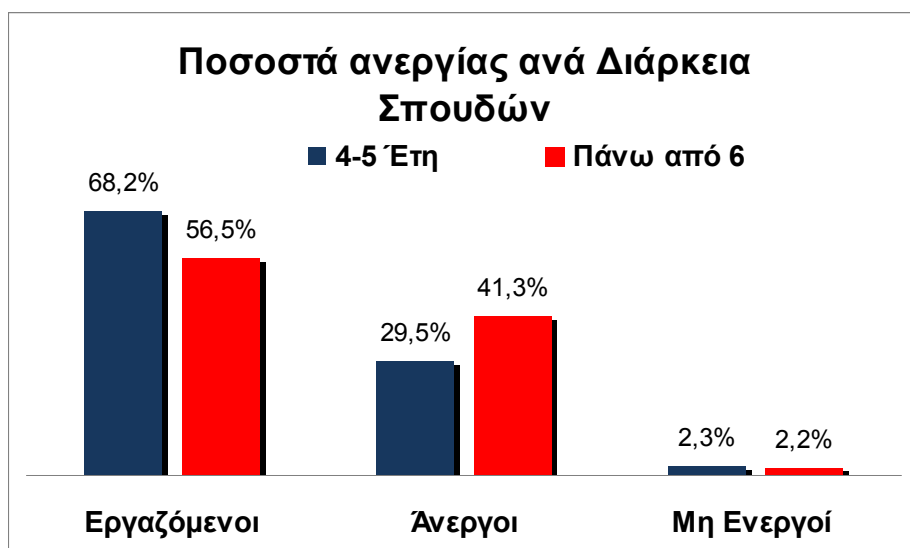
Τέλος στην **Εικόνα 3.4**, παρουσιάζεται ανά φύλο η αίσθηση που έχουν οι εργαζόμενοι απόφοιτοι για τις προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στην τωρινή τους εργασία. Και πάλι οι άνδρες εμφανίζονται πιο θετικοί και αισιόδοξοι σε σχέση με τις γυναίκες, όσον αφορά την επαγγελματική τους εξέλιξη, όμως από την παρούσα έρευνα δεν μπορεί να προκύψει εάν αυτό είναι απλά μία υποκειμενική κρίση ή εάν βασίζεται σε πραγματικά κριτήρια.

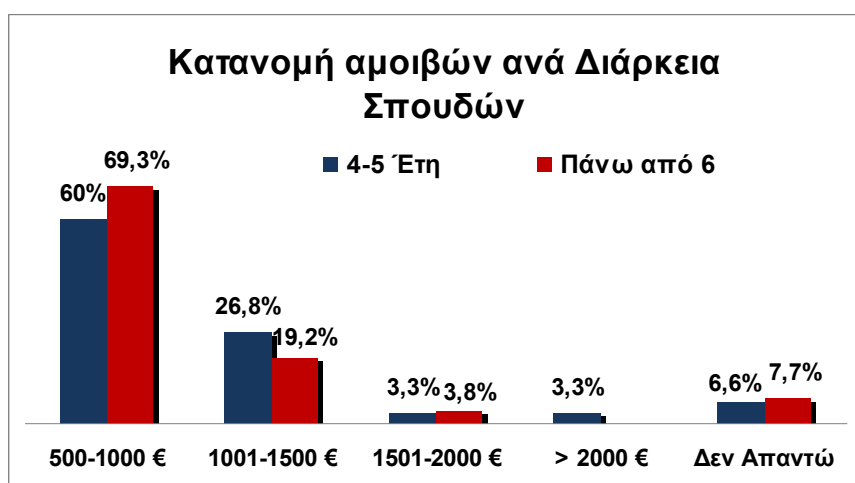
Εικόνα 3.4: Διαφοροποίηση επαγγελματικής προοπτικής στην τωρινή εργασία ανά φύλο

Εξετάζουμε τώρα την συσχέτιση των ποσοστών απασχόλησης και των αμοιβών εργασίας με τη διάρκεια σπουδών. Δεδομένου ότι το ποσοστό των αποφοίτων που παίρνουν πτυχίο μέσα στα 5 χρόνια ανέρχεται σχεδόν στο 50% (βλ. Εικόνα 2.6), το δείγμα χωρίστηκε στη μέση περίπτωση, σε αυτούς που πήραν πτυχίο στα «4 και 5» έτη και σε αυτούς που πήραν πτυχίο σε «6 και πάνω».

Στην **Εικόνα 3.5**, παρουσιάζεται το ποσοστό απασχόλησης ανά διάρκεια σπουδών, από το οποίο προκύπτει ξεκάθαρα το σημαντικά μικρότερο ποσοστό ανεργίας για την ομάδα με «4 και 5» έτη πτυχίου. Ανάλογα είναι τα συμπεράσματα και από την **Εικόνα 3.6**, όπου διαπιστώνεται ότι η κατανομή αμοιβών των αποφοίτων με «πάνω από 6» έτη διάρκεια σπουδών είναι σαφώς μετατοπισμένη προς τις χαμηλότερες αμοιβές.

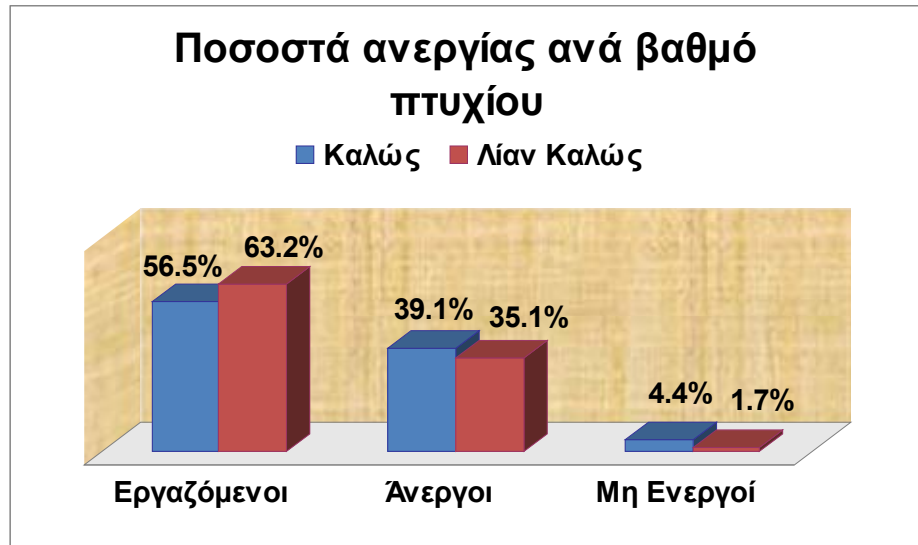

Εικόνα 3.5: Ποσοστά απασχόλησης ανά διάρκεια σπουδών

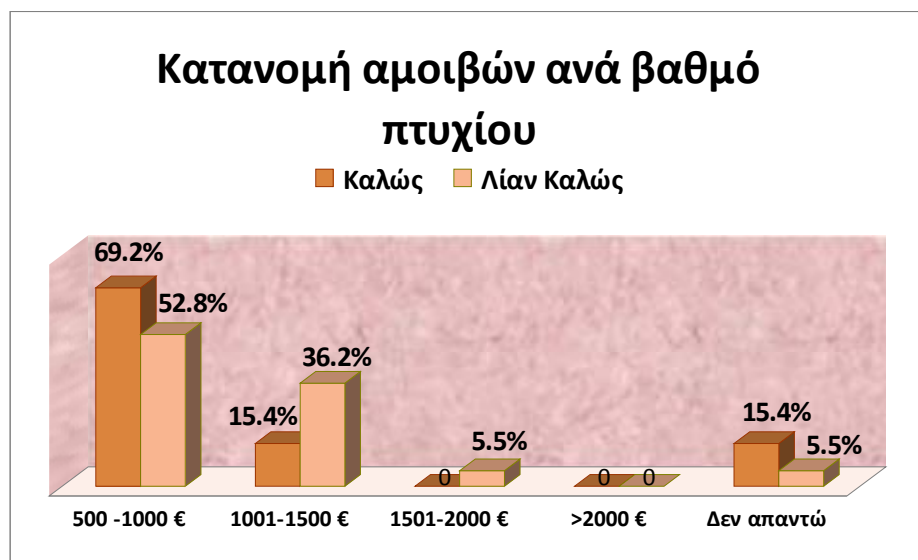

Εικόνα 3.6: Κατανομή αμοιβών εργασίας ανά διάρκεια σπουδών

Τέλος, συσχετίζουμε τα ποσοστά απασχόλησης και την κατανομή αμοιβών εργασίας με το βαθμό πτυχίου. Στην **Εικόνα 3.7**, παρουσιάζεται το ποσοστό απασχόλησης ανάλογα με το βαθμό πτυχίου, όπου το «Καλώς» σημαίνει μεταξύ 5-6,5 και το «Λίαν Καλώς» μεταξύ 6,5-8,5. Από το γράφημα προκύπτει ξεκάθαρα το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης για την ομάδα με βαθμό πτυχίου «Λίαν Καλώς». Παρομοίως, διαπιστώνουμε στην **Εικόνα 3.8**, ότι η κατανομή αμοιβών των αποφοίτων με «Λίαν Καλώς» είναι σαφώς μετατοπισμένη προς τις υψηλότερες αμοιβές.

Εικόνα 3.7: Ποσοστά απασχόλησης ανά βαθμό πτυχίου

Εικόνα 3.8: Κατανομή αμοιβών εργασίας ανά βαθμό πτυχίου

Κεφάλαιο 4^ο: Συμπεράσματα της Έρευνας

Τα βασικά συμπεράσματα της παρούσας εργασίας μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- 1) Διαπιστώνεται ένας **ικανοποιητικός βαθμός αποδοχής του Τμήματος** ανάμεσα στους σπουδαστές του, τόσο πριν την εισαγωγή στο Τμήμα όσο και κατά τη φοίτησή τους σε αυτό. Συγκεκριμένα, πάνω από 50% των αποφοίτων είχαν δηλώσει το Τμήμα μέσα στις 5 πρώτες τους επιλογές, ενώ το ίδιο περίπου ποσοστό δηλώνει ότι το γνωστικό αντικείμενο σπουδών ήταν από «πολύ» έως «πάρα πολύ» ενδιαφέρον.
- 2) Η **φοίτηση στο Τμήμα κρίνεται κανονική** αφού το ποσοστό των αποφοίτων που παίρνει πτυχίο στα 5 χρόνια είναι σχεδόν 50%, ενώ αυτών που παίρνουν πτυχίο στα 6 χρόνια ανέρχεται στο 80%. Η μέση διάρκεια φοίτησης είναι μεταξύ 5-6 χρόνια. Τα παραπάνω κρίνονται ικανοποιητικά σε σχέση με άλλες σχολές και την πραγματικότητα στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης στη χώρα μας.
- 3) Ο **βαθμός πτυχίου δεν αποτελεί προτεραιότητα** για τη μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων, καθώς ένα 80% αποφοιτά με μέσο όρο κάτω του 7. Αυτό βρίσκεται σε συμφωνία με το γεγονός ότι πολύ μικρό ποσοστό των αποφοίτων (μόλις 6 στους 90) ακολουθεί κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, για τα οποία ο βαθμός πτυχίου είναι από τα βασικά κριτήρια επιλογής.
- 4) **Όλοι οι απόφοιτοι μιλούν τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα**, σχεδόν ανεξαιρέτως τα Αγγλικά, ενώ **ένας στους τέσσερεις** είχε **εργασιακή εμπειρία** κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (εκτός πρακτικής άσκησης) σε αντικείμενο σχετικό με τις σπουδές τους.
- 5) **Έξι στους δέκα** αποφοίτους είναι **εργαζόμενοι**, ενώ οι υπόλοιποι **άνεργοι** ή σε μικρό ποσοστό **μη ενεργοί**.
- 6) Ως **βασικότεροι λόγοι ανεργίας** εμφανίζονται το ότι δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας και ότι οι εργοδότες προτιμούν άτομα με μεγαλύτερη εμπειρία. Η **διάρκεια ανεργίας** είναι αρκετά μοιρασμένη μεταξύ ολιγόμηνης (25%), πολύμηνης (37%), και μεγάλης διάρκειας, άνω του έτους (38%). Ανησυχητικό όμως είναι το γεγονός ότι 7 στους 10 ανέργους αποφοίτους δεν είχε μέχρι σήμερα εμπειρία απασχόλησης ανάλογη των προσδοκιών του. Τέλος, στη μεγάλη τους πλειοψηφία οι άνεργοι απόφοιτοι εμφανίζονται να ψάχνουν συστηματικά για εργασία αφού το 84% έχει κάνει συγκεκριμένες ενέργειες για να βρει απασχόληση κατά τον τελευταίο μήνα.
- 7) Οι απόφοιτοι του Τμήματος **απασχολούνται** κυρίως σε Ανώνυμες Ιδιωτικές εταιρίες (53%), ένα μικρό ποσοστό (15%) σε Δημόσιες Υπηρεσίες και Επιχειρήσεις, ενώ περίπου 30% σε οικογενειακές ή ατομικές επιχειρήσεις. Σε ποσοστό 60%, δηλώνουν ότι η σημερινή τους εργασία **είναι σχετική** με το αντικείμενο σπουδών τους. Όμως, **μόλις ένα 30% δείχνει ικανοποιημένο** με την τρέχουσα απασχόληση του, ενώ το υπόλοιπο 70% δείχνει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ότι η τωρινή του εργασία δεν τον αντιπροσωπεύει. Παρά ταύτα, ένα 75% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι υπάρχουν **θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης** και σταδιοδρομίας στη σημερινή τους εργασία. Τέλος, τα 2/3 των εργαζομένων έχουν **μηνιαίο εισόδημα κάτω των 1000 €**, ενώ μόλις το 1/4 αυτών αμείβεται μεταξύ των 1000-1500 € και αφορά κυρίως αυτούς που εργάζονται σε οικογενειακές ή ατομικές επιχειρήσεις.

- 8) Περίπου 50% των αποφοίτων δηλώνουν **«Αρκετά Προετοιμασμένοι»** από το Πρόγραμμα Σπουδών ώστε να αντιμετωπίσουν για πρώτη φορά την αγορά εργασίας, ενώ ένα ποσοστό του 28% από **«Καθόλου»** έως **«Λίγο Προετοιμασμένοι»**. Δύο στους τρεις θεωρούν ότι οι επιχειρήσεις και οργανισμοί **αξιοποιούν από «Αρκετά» έως «Πολύ» το επίπεδο γνώσεων** που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, γεγονός μάλλον ενθαρρυντικό για το Τμήμα. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία τα **σχόλια των αποφοίτων για την Πρακτική Άσκηση είναι από λίγο έως πολύ θετικά.**
- 9) Τέλος, περίπου **έξη στους δέκα** αποφοίτους δηλώνει ότι **θα επέλεγε ξανά να σπουδάσει το ίδιο αντικείμενο**, γεγονός που εγγυάται την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Βιβλιογραφία

- ΦΕΚ 114/11-6-2011, Νόμος 2916 «Διάρθρωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής»
- ΦΕΚ 173/24-11-1983, Νόμος 1404 «Δομή και Λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων»
- ΦΕΚ 195/6-8-2011, Νόμος 4009 «Δομή, Λειτουργία, Διασφάλιση της ποιότητας των Σπουδών και την Διεθνοποίηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων»
- ΦΕΚ 218/5-10-1989, ΠΔ 514 «Επαγγελματικά Δικαιώματα του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων»
- www.teicrete.gr, Ιστοσελίδα ΤΕΙ Κρήτης
- <http://www.sdo.teicrete.gr/>, Ιστοσελίδα Σχολής Διοίκησης & Οικονομίας

Θα ήθελα να επισημάνω ότι η βιβλιογραφία που απαιτήθηκε για την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας ήταν εκ των πραγμάτων περιορισμένη, αφού η εργασία βασίστηκε εξολοκλήρου σε πρωτογενή έρευνα.

Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο Πτυχιακής

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A. Ηλικία:

1. 20-25 2. 25-30 3. 30-35 4. >-35

B. Φύλο :

1. Άνδρας 2. Γυναίκα

C. Τόπος διαμονής:

1. Εντός Κρήτης
2. Εκτός Κρήτης

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

D. Έτος εισαγωγής:

1. 1998-2002
2. 2002-2006
3. 2006-2010

E. Έτος αποφοίτησης:.....

1. 2005-2007
2. 2007-2009
3. 2009-2011

F. Ποιος ήταν ο βαθμός πτυχίου:.....

1. 5-6,5: Καλώς
2. 6,5-8,5: Λίαν-Καλώς
3. 8,5-10: Άριστα
4. Δεν Απαντώ

G. Με βάση τις δηλώσεις προτίμησης για την εισαγωγή σας στα ΑΕΙ-ΤΕΙ, σε ποια σειρά προτίμησης ήταν το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΣΔΟ);

1. η 1^η μου επιλογή
2. 2^η- 5^η επιλογή
3. πάνω από την μέση
4. κάτω από την μέση

- H.** Σας ενδιέφερε το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών κατά την εισαγωγή σας στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΣΔΟ) ;
1. Καθόλου	4. Πολύ
2. Λίγο	5. Πάρα πολύ
3. Αρκετά	6. Δεν το γνώριζα
- I.** Κατά τη διάρκεια της φοίτησής σας, βρήκατε ενδιαφέρον το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών σας;
1. Καθόλου	4. Πολύ
2. Λίγο	5. Πάρα πολύ
3. Αρκετά	6. Δεν απαντώ
- J.** Είχατε εργαστεί κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (εκτός πρακτικής άσκησης) σε αντικείμενο σχετικό με τις σπουδές σας;
1. Ναι	2. Όχι
- K.** Αν ναι, αρχίσατε να δουλεύετε,
1. κατά το τελευταίο έτος;	2. ή ήδη πριν το τελευταίο έτος;
- L.** Ακολουθήσατε κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών;
1. Ναι	2. Όχι
- M.** Πόσες ξένες γλώσσες γράφετε και μιλάτε πολύ καλά ή άριστα;
1. Καμμία	2. Μία	3. Δύο	4. Τρεις και πάνω

3. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- N.** Ποια είναι η επαγγελματική κατάστασή σας σήμερα;
1. Εργαζόμενος	2. Άνεργος	3. Μη ενεργός

Εάν είστε άνεργος

- O.** Διάρκεια της ανεργίας (σε μήνες):
1. 0-6
2. 6-12
3. >-12
- P.** Βασικότερος Λόγος της ανεργίας
1. Δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά μας
2. Οι εργοδότες δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι για τους Απόφοιτους του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων
3. Οι εργοδότες προτιμούν ανθρώπους με περισσότερη εμπειρία
4. Αν άλλο, προσδιορίστε.....

4. Δεν ξέρω, δεν απαντώ

Υ. Ποιό είναι το συνολικό καθαρό μηνιαίο εισόδημα από την εργασία σας;

1. Από 500 -1000ευρώ
2. Από 1101 έως 1500 ευρώ
3. Από 1501 έως 2000 ευρώ
4. 2000 ευρώ και άνω
5. Δεν Απαντώ

Ζ. Υπάρχουν θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης (σταδιοδρομία) στη σημερινή σας εργασία;

1. Ναι
2. Όχι

4. Σχετικά με τις σπουδές

A. A. Με τη βοήθεια κλίμακας από το 1 έως το 5 αξιολογείστε πόσο καλά προετοιμασμένοι ήσασταν εσείς προσωπικά από το πρόγραμμα σπουδών σας όταν αντιμετωπίσατε για πρώτη φορά την αγορά εργασίας;

1
☐	2
☐	3
☐	4
☐	5
☐
Καθόλου
προετοιμασμένος				Πολύ καλά
προετοιμασμένος

A. B. Με τη βοήθεια κλίμακας από το 1 μέχρι το 5 αξιολογείστε σε ποιο βαθμό η τωρινή σας απασχόληση αξιοποιεί το επίπεδο των γνώσεων που αποκτήσατε στις προπτυχιακές σπουδές σας;

1
☐	2
☐	3
☐	4
☐	5
☐
Καθόλου
προετοιμασμένος				Πάρα πολύ
προετοιμασμένος

A. C. Πώς θα χαρακτηρίζατε την εμπειρία σας από την πρακτική άσκηση;

1. Ήταν μία τυπική διαδικασία χωρίς κανένα πρακτικό αντίκρισμα
2. Σας βοήθησε να καταλάβετε καλύτερα τον κόσμο της εργασίας, αλλά δεν προσέφερε κάτι παραπάνω στο αντικείμενο των σπουδών σας
3. Σας βοήθησε να καταλάβετε καλύτερα την πρακτική πλευρά του αντικειμένου των σπουδών σας, αλλά όχι όσο θα θέλατε
4. Ανταποκρίθηκε πλήρως στις προσδοκίες σας
5. Άλλο.....

A. D. Με βάση τις μέχρι σήμερα εμπειρίες σας θα επιλέγατε να σπουδάσετε ξανά το ίδιο αντικείμενο ως προς τις Επαγγελματικές προοπτικές

1. Ναι
2. Όχι

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1982

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
173

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1404
Λογή και λειτουργία των Τεχνολογικών
Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυρούμεν και εκδίδομεν τον κώδικά του από της Βουλής
ψηφισθέντα νόμον:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1.

Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα — Αποστολή.

1. Ίδρύονται Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.), τα οποία ανήκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα Τ.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αυτοδιοικούνται στα πλαίσια του νόμου αυτού και του εσωτερικού κανονισμού. Η εποπτεία του κράτους ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

2. Τα Τ.Ε.Ι. διακρίνονται σαφώς ως προς το ρόλο και την κατεύθυνση των ίδιων και των αποφοίτων τους και ως προς το περιεχόμενο και τους τίτλους σπουδών από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) και έχουν ειδικότερα ως αποστολή:

- Να παρέχουν θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση, επαρκή για την εφαρμογή επιστημονικών, τεχνολογικών, καλλιτεχνικών ή άλλων γνώσεων και δεξιοτήτων στο επάγγελμα.
- Να συμβάλλουν στη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, ικανών να συνεισφέρουν ως στελέχη εφαρμογής στα πλαίσια του δημοκρατικού προγραμματισμού, στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.
- Να υλοποιήσουν το δικαίωμα δωρεάν παιδείας κάθε έλληνα πολίτη, ανάλογα με τις κλίσεις του και με όσα προβλέπουν οι σχετικοί νόμοι.

3. Στα πλαίσια της αποστολής τους τα Τ.Ε.Ι.:

- Συμβάλλουν στον επαγγελματικό προσανατολισμό, τόσο των σπουδαστών τους όσο και των νέων γενικότερα.
- Διατηρούν αμείωτη σχέση με τις αντίστοιχες παραγωγικές μονάδες και τους οργανωμένους κλάδους της οικονομίας της περιφέρειάς τους.
- Συνεργάζονται μεταξύ τους ή με άλλα εκπαιδευτικά ή τεχνολογικά ιδρύματα ή φορείς ή υπηρεσίες του εσωτερικού ή του εξωτερικού, για την επίτευξη της αποστολής τους.
- Υπηρετούν την ανάγκη για συνεχίζόμενη εκπαίδευση των αποφοίτων τους και για διαρκή ενημέρωσή του ελληνικού λαού.

ε) Ενημερώνουν την κοινή γνώμη για την πορεία πραγματοποίησης των στόχων τους.

στ) Συντονίζουν τις επιδιώξεις τους με εκείνες των Α.Ε.Ι., όπως προβλέπεται με το Ν. 1268/1982, στην κοινή προσπάθεια για μια αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη του τόπου.

ζ) Παίρνουν μέρος σε ερευνητικά προγράμματα πάνω σε θέματα εφαρμογής της τεχνολογίας.

Άρθρο 2.

Ακαδημαϊκές ελευθερίες και άσυλο.

1. Η ακαδημαϊκή διδασκαλία, στα πλαίσια του προγράμματος και του περιεχομένου σπουδών καθιερωμένης ειδικότητας, καθώς και η διακίνηση ιδεών στα Τ.Ε.Ι., είναι ελεύθερες. Η επιβολή ορισμένων μόνο επιστημονικών απόψεων και ιδεών απαγορεύεται.

2. Όλα τα μέλη του Τ.Ε.Ι. είναι ελεύθερα να εκφράζονται μέσα από τα συνδικαλιστικά τους όργανα, στα πλαίσια των αρχών και κανόνων που διέπουν τη λειτουργία των Τ.Ε.Ι.

3. α) Όλοι οι χώροι του Τ.Ε.Ι. καλύπτονται από το ακαδημαϊκό άσυλο, το οποίο αποσκοπεί στην κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας, της ελεύθερης επιστημονικής ανυπόκειτης και της διακίνησης των ιδεών και συνίσταται στην απαγόρευση επέμβασης της δημόσιας δύναμης στους χώρους αυτούς, χωρίς την πρόσκληση ή την άδεια του αρμόδιου οργάνου του Τ.Ε.Ι. που προβλέπεται από το άρθρο 7 του νόμου αυτού.

β) Επέμβαση της δημόσιας δύναμης, χωρίς την πρόσκληση ή την άδεια του αρμόδιου οργάνου, επιτρέπεται μόνο εφόσον στους χώρους του Τ.Ε.Ι. διαπράττονται αυτόφωρα κακούργηματα ή αυτόφωρα εγκλήματα κατά της ζωής.

γ) Οι παραβάτες των διατάξεων της παραγράφου αυτής τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών, μετά από έγκληση του αρμόδιου οργάνου του άρθρου 7 ή της συνέλευσης του Τ.Ε.Ι.

Άρθρο 3.

Μέλη του Τ.Ε.Ι.

1. Τα μέλη του Τ.Ε.Ι. διακρίνονται σε τακτικά και έκτακτα:

α) Τακτικά είναι τα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού (Ε.Π.), του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού (Ε.Ε.Π.), του διοικητικού προσωπικού (Δ.Π.), του ειδικού τεχνικού προσωπικού (Ε.Τ.Π.) και οι σπουδαστές.

β) Έκτακτα μέλη είναι οι επισκέπτες καθηγητές και εκείνα του προηγούμενου εδαφίου, εκτός των σπουδαστών, που απασχολούνται στο Τ.Ε.Ι. με συμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

2. Όλα τα μέλη του Τ.Ε.Ι. έχουν το δικαίωμα και το καθήκον:

Παράρτημα Γ: ΦΕΚ Διάρθρωσης Ανώτατης Εκπαίδευσης

01001141106010016

1943

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 114

11 Ιουνίου 2001

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2916

Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης

1. α) Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς: αα) τον πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και ββ) τον τεχνολογικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

β) Τα Ιδρύματα των δύο τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης λειτουργούν συμπληρωματικά, με διακριτές φυσιογνωμίες και με ρόλους, σκοπό και αποστολή που διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τον πανεπιστημιακό τομέα και για τον τεχνολογικό τομέα.

γ) Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος «Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα» νοούνται τα ιδρύματα που ήδη λειτουργούν, τα οποία ανήκουν στον πανεπιστημιακό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και θα αποκαλούνται εφεξής «Πανεπιστήμια».

2. Στο πλαίσιο της αποστολής των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης, όπως καθορίζεται στο άρθρο 1 του Ν. 1268/1982 (ΦΕΚ 87 Α') και αντιστοίχως στο άρθρο 1 του Ν. 1404/1983 (ΦΕΚ 173 Α'), ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Τα Ιδρύματα του πανεπιστημιακού τομέα δίνουν έμφαση στην προαγωγή και ανάπτυξη της επιστήμης, της τεχνολογίας και της τέχνης, στην παραγωγή νέας γνώσης με τη βασική και εφαρμοσμένη έρευνα και στην υψηλή και ολοκληρωμένη, θεωρητική και εφαρμοσμένη, κατάρτιση του επιστημονικού, τεχνολογικού και καλλιτεχνικού δυναμικού της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό, τα Ιδρύματα του πανεπιστημιακού τομέα έχουν, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 28 του Ν. 1404/1983, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο, την ευθύνη του σχεδιασμού και της οργάνωσης των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα και την αρμοδιότητα για τη χορήγηση των μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων.

β) Τα Ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα δίνουν έμφαση στην εκπαίδευση στελεχών εφαρμογών υψηλής ποιότητας στάθμης, τα οποία, με τη θεωρητική και εφαρμοσμένη επιστημονική κατάρτισή τους:

αα) Αποτελούν συνδυαστικό κρίκο μεταξύ γνώσης και εφαρμογής, αναπτύσσοντας την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών και των τεχνών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

ββ) Μεταφέρουν, χρησιμοποιούν και προάγουν σύγχρονη τεχνολογία, καθώς επίσης και μεθόδους, πρακτικές και τεχνικές στο χώρο των εφαρμογών.

Στο πλαίσιο αυτό, τα Ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα συνδυάζουν την ανάπτυξη του κατάλληλου θεωρητικού υπόβαθρου σπουδών με υψηλού επιπέδου εργαστηριακή και πρακτική άσκηση, ενώ παράλληλα διεξάγουν κυρίως τεχνολογική έρευνα, όπως εκάστοτε ορίζεται αυτή και αναπτύσσουν τεχνολογία και καινοτομίες στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

3. Τα δύο τελευταία εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του Ν. 1404/1983 αντικαθίστανται ως ακολούθως:

«Τα Τ.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, πλήρως αυτοδιοικούμενα, σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος. Η οργάνωση και η λειτουργία τους διέπονται από τις διατάξεις του νόμου, ενώ ειδικότερα θέματα ρυθμίζονται με τον εσωτερικό κανονισμό κάθε Τ.Ε.Ι.»

Άρθρο 2

Προσόντα εκπαιδευτικού προσωπικού των Τ.Ε.Ι.

Το άρθρο 15 του Ν. 1404/1983, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 15

Εκπαιδευτικό Προσωπικό Τ.Ε.Ι.

1. Το κύριο διδακτικό και ερευνητικό έργο ασκείται από το εκπαιδευτικό προσωπικό (Ε.Π.), το οποίο ανήκει σε μια από τις βαθμίδες Καθηγητή Τ.Ε.Ι., Αναπληρωτή Καθηγητή Τ.Ε.Ι., Επίκουρου Καθηγητή Τ.Ε.Ι. και Καθηγητή Εφαρμογών Τ.Ε.Ι..

2. Τα μέλη του Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. είναι δημόσιοι λειτουργοί και απολαμβάνουν τις εγγυήσεις του άρθρου 16 παρ. 6 του Συντάγματος.

3. α) Τα μέλη του Ε.Π. των Τ.Ε.Ι., αναλόγως με τη βαθμίδα και το εκπαιδευτικό τους έργο, πρέπει να συνδυάζουν κατάλληλη θεωρητική κατάρτιση και βαθιά επαγγελματι-

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 195

6 Σεπτεμβρίου 2011

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4009

Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 1

Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης
Νομική μορφή των Α.Ε.Ι.

1. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.). Τα Α.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα. Η εποπτεία του κράτους ασκείται από τον Υπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Συντάγματος και τον παρόντα νόμο.

2. Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς:

α) τον πανεπιστημιακό τομέα, που περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «Πανεπιστήμια» και

β) τον τεχνολογικό τομέα, που περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑ.Ι.Τ.Ε.), τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «Τ.Ε.Ι.».

3. Τα ιδρύματα των δύο τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης λειτουργούν παράλληλα, με διακριτή φυσιογνωμία, σκοπό και αποστολή, που διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι., αντίστοιχα.

Άρθρο 2
Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις του, νοούνται ως:

α) «Φοιτητές»: οι φοιτητές των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι. Προπτυχιακοί φοιτητές είναι οι φοιτητές που παρακολουθούν τον πρώτο κύκλο σπουδών, μεταπτυχιακοί φοιτητές εκείνοι που παρακολουθούν το δεύτερο κύκλο σπουδών και υποψήφιοι διδάκτορες εκείνοι που παρακολουθούν τον τρίτο κύκλο σπουδών.

β) «Φοιτητές μερικής φοίτησης»: οι φοιτητές των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι., οι οποίοι επιλέγουν τη μερική φοίτηση σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 33.

γ) «Ενεργοί φοιτητές»: οι φοιτητές των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι., οι οποίοι εγγράφονται σύμφωνα με το άρθρο 33 και των οποίων η διάρκεια φοίτησης δεν έχει υπερβεί τη διάρκεια των εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του τίτλου σπουδών σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, προσαυξανόμενη κατά τέσσερα εξάμηνα. Για τους φοιτητές μερικής φοίτησης ο χρόνος αυτός είναι διπλάσιος του ενδεικτικού για το πρόγραμμα σπουδών που παρακολουθούν. Ως ενεργοί φοιτητές του δεύτερου κύκλου σπουδών νοούνται οι φοιτητές των οποίων η διάρκεια φοίτησης δεν έχει υπερβεί τη διάρκεια του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών, ενώ ως ενεργοί φοιτητές του τρίτου κύκλου σπουδών νοούνται οι φοιτητές που διανύουν τα τέσσερα πρώτα έτη στο αντίστοιχο πρόγραμμα.

δ) «Γενικό πρόγραμμα σπουδών»: το πρόγραμμα σπουδών του πρώτου έτους μιας σχολής, εφόσον ακολουθείται από ειδικά προγράμματα σπουδών.

ε) «Ειδικό πρόγραμμα σπουδών»: το πρόγραμμα σπουδών μετά το γενικό πρόγραμμα σπουδών μιας σχολής.

στ) «Σύγκλητος»: η Σύγκλητος Πανεπιστημίου και η Συνέλευση Τ.Ε.Ι.

ζ) «Πρύτανης»: ο πρύτανης Πανεπιστημίου και ο πρόεδρος Τ.Ε.Ι.